

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića br. 2
81000 Podgorica Crna Gora
www.mif.gov.me

Br: 05-02-344/25-45474/2

Podgorica, 23.01.2026. godine

Za: MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA, Rimski trg 46, Podgorica

gospođi, Maji Vukičević, ministarki

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju

Veza: Vaši akt br. 02-344/25-7881/1 od 15.12.2025. godine i inovirani Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa od 25.12.2025. godine

Poštovana gospođo Vukičević,

Povodom *Predloga zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst i inovirani Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbeđenje dodatnih finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore.

Kako je navedeno, ovim propisom uspostavlja se jasan pravni okvir za definisanje ugovornih odnosa u prava putnika u željezničkom saobraćaju. Osim toga, propisom se postiže usklađivanje sa EU regulativom o pravima putnika, što u krajnjem znači povećanje pravne sigurnosti za putnike i prevoznike, jačanje konkurentnosti željezničkog sektora i podsticanje korišćenja željeznice kao održivog vida transporta. Predloženim zakonom se definišu prava i obaveze putnika, prevoznika, prodavaca karata i organizatora putovanja, čime se postiže pravna sigurnost i transparentnost tržišta. Konstatovano je da poseban značaj ima zaštita lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću, kroz obavezu pristupačnosti i pružanja pomoći, što je u skladu sa evropskim standardima nediskriminacije.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta u načelu nema primjedbi na Predlog zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju.

S poštovanjem,

MINISTAR
mr Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA
NAZIV PROPISA	ZAKON O UGOVORNIM ODNOSIMA U ŽELJZNIČKOM SAOBRAĆAJU

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Nacrtom Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju predložena su rješenja koja doprinose ispunjavanju završnih mjerila za pregovaračko poglavlje 14 – Saobraćajna politika u prava putnika. Važeći pravni okvir u Crnoj Gori ne sadrži posebne odredbe koje uređuju prava putnika u željezničkom saobraćaju. Nedostatak transponovanja EU regulative o pravima putnika (Regulation (EU) 2021/782) predstavlja osnovni problem koji treba da riješi predloženi akt.

Osnovni uzrok problema sadržan je u činjenici da putnici u željezničkom saobraćaju nemaju garantovana prava u slučaju kašnjenja, otkazivanja ili diskriminacije, prevoznici posluju bez jasnih pravila, a samim tim je otežana i integracija u jedinstveno evropsko tržište, čime se umanjuje mogućnost zatvaranja pregovaračkog poglavlja 14.

Oštećeni subjekti u slučaju nedonošenja ovog Zakona su upravo putnici (posebno lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću), prevoznici (nedostatak konkurentnog okvira), država (neispunjavanje EU mjerila).

S tim u vezi status quo nije opcija iz razloga što bi zadržavanje postojećeg stanja značilo neusklađenost sa EU regulativom, nedostatak pravne sigurnosti i nemogućnost zatvaranja pregovaračkog poglavlja 14. Evropska komisija je već naglasila potrebu donošenja ovog zakona kao dijela završnih mjerila.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Naveći usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Ovim propisom uspostavlja se jasan pravni okvir za definisanje ugovornih odnosa i prava putnika u željezničkom saobraćaju. Osim toga, propisom se postiže usklađivanje sa EU regulativom o pravima putnika (Regulation (EU) 2021/782), što u krajnjem znači povećanje pravne sigurnosti za putnike i prevoznike, jačanje konkurentnosti željezničkog sektora i podsticanje korišćenja željeznice kao održivog vida transporta.

Ciljevi su u skladu sa Strategijom razvoja željeznice 2017–2027, Strategijom razvoja saobraćaja 2019–2035, kao i Programom pristupanja Crne Gore EU.

3. Opcije - Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Kako je navedeno pod tačkom 1, ovim propisom se postiže ključno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU u oblasti prava putnika, a kako je to dio završnih mjerila u procesu pregovora za pristupanje EU, opcija "statusa quo" i nedonošenje propisa nijesu bile prihvatljive opcije, jer bi isto predstavljalo korak unazad u sprovođenju reformi željezničkog sistema.

Status quo i neregulatorna opcija nijesu prihvatljive jer ne obezbjeđuju usklađenost sa EU niti zaštitu putnika. Regulatorna opcija je jedina održiva i preferirana, jer donošenjem posebnog zakona jasno uređuje ugovorne odnose u željezničkom saobraćaju, obezbjeđuje pravnu sigurnost, zaštitu putnika i ispunjavanje obaveza iz procesa pristupanja EU.

Status quo opcija podrazumijevala bi nepostojanje jasnih pravila o odgovornosti prevoznika, povraćaju troškova, pravima putnika u slučaju kašnjenja ili otkazivanja, kao i nedostatak obaveza u pogledu pristupačnosti za lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću. Status quo bi zadržao pravnu nesigurnost i neusklađenost sa EU regulativom o pravima putnika (Regulation (EU) 2021/782), što bi direktno ugrozilo mogućnost zatvaranja pregovaračkog poglavlja 14 – Saobraćaj.

Neregulatorna opcija podrazumijevala bi da se prevoznici prepusti da kroz interne tarife, opšte uslove poslovanja i komercijalne ugovore regulišu odnose sa putnicima. Ova opcija bi se oslanjala na samoregulaciju tržišta, bez donošenja posebnog zakona. Njena primjena bi značila svjesno odustajanje od ispunjavanja međunarodnih obaveza i strateških ciljeva Crne Gore u procesu pristupanja EU.

Regulatorna opcija, koja je i preferirana, podrazumijeva donošenje posebnog Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju. Ova opcija obezbjeđuje usklađenost sa EU regulativom o pravima putnika, uključujući obaveze prevoznika u slučaju kašnjenja, otkazivanja, propuštenih veza i povraćaja troškova. Zakonom se jasno definišu prava i obaveze putnika, prevoznika, prodavaca karata i organizatora putovanja, čime se postiže pravna sigurnost i transparentnost tržišta. Poseban značaj ima zaštita lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću, kroz obavezu pristupačnosti i pružanja pomoći, što je u skladu sa evropskim standardima nediskriminacije. Regulatorna opcija takođe jača konkurentnost željezničkog sektora, jer uvodi jedinstvena pravila i sprječava diskriminaciju u ugovornim uslovima i tarifama. Institucionalna kontrola je obezbijeđena kroz nadležnost Agencije za željeznice, koja će pratiti sprovođenje zakona, rješavati prigovore i obezbjeđivati nediskriminatoran pristup tržištu. Ova opcija je jedina koja omogućava ispunjavanje završnih mjerila u pregovaračkom poglavlju 14 i zatvaranje tog poglavlja, što je od strateškog značaja za Crnu Goru.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Odredbe Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju pozitivno će uticati na same putnike koji na ovaj način dobijaju zakonom garantovana prava (informacije, povraćaj troškova, zaštita u slučaju kašnjenja), zatim lica sa invaliditetom, koja dobijaju pristupačnost i pomoć, prevoznici koji će poslovati u jasnom pravnom okviru, što povećava konkurentnost i u konačnom Država u dijelu ispunjavanja EU mjerila. Indirektan uticaj primjene zakona ogleda se u boljem funkcionisanju i organizaciji željezničkog sistema, što treba da ima pozitivne efekte na cjelokupan ekonomski razvoj. Prilikom izrade propisa nijesu identifikovani negativni efekti koje bi Zakon uzrokovao.

Iz primjene Zakona ne proizilaze troškovi za građane i privredu, naprotiv, zakonska rješenja podstiču veću efikasnost u poslovanju privrednih subjekata na željeznici. Administrativni troškovi koji mogu nastati za prevoznike odnose se na uvođenje novih procedura (posebne odredbe na informisanje i pružanje pomoći licima sa invaliditetom, kompletna organizacija rezervacije karata putovanja uključujući pružanje pomoći na mjestima gdje stanje infrastrukture otežava pristup i ulazak u voz, osim navedenog, nametnuta je obaveza prevozniciima i upravljaču infrastrukture da u svakom momentu imaju određene zaposlene koji

će međusobno sarađivati u pružanju usluga ovim licima bez diskriminacije) i informisanje putnika, što je neizbježno u cilju podizanja nivoa kvaliteta željezničkih usluga, zaštite putnika i EU integracija što daleko nadmašuje eventualne troškove.

Ovaj Zakon podstiče konkurenciju jer uvodi jedinstvena pravila i sprječava diskriminaciju.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Za implementaciju propisa nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore. Iz implementacije propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze. Zakonom nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proizići finansijske obaveze.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertaska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

Eksterna ekspertaska pomoć je korišćena kod izrade nacrtu Zakona, kroz projekat jačanja administrativnih kapaciteta, koji se finansira iz IPA fondova. Angažovan je jedan konsultant sa višegodišnjim iskustvom, radi usklađivanja zakona sa EU regulativom iz oblasti prava putnika.

Tokom javne rasprave koja je sprovedena u periodu od 4. do 24. novembra 2025. godine obavljeno je konsultovanje javnosti i svi predlozi dostavljeni u roku su prihvaćeni

U nastavku je link sa Izveštajem sa javne rasprave o Nacrtu zakona:

<https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-15>

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Potencijalne prepreke za implementaciju ovog propisa se ogledaju isključivo u nedovoljnoj tehničkoj opremljenosti prevoznika. Mjere koje će biti preduzete odnose se na obuku osoblja u primjeni zakonskih rješenja, tehničku podršku i nadzor Agencije za željeznice.

Indikatori uspješnosti implementacije zakona:

- Broj obrađenih zahtjeva putnika za povraćaj troškova i naknada u zakonskom roku

- Broj prigovora putnika i način njihovog rješavanja (procenat riješenih prigovora u korist putnika ili prevoznika).
- Broj slučajeva pomoći licima sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću, uključujući obezbjeđivanje asistencije i pristupačnosti.
- Broj informacija o kašnjenjima i poremećajima u saobraćaju objavljenih u realnom vremenu (indikator transparentnosti).
- Povećanje broja putnika u željezničkom saobraćaju u odnosu na prethodne godine (indikator povjerenja i kvaliteta usluge).

Monitoring i evaluacija Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju biće zasnovani na jasno definisanim indikatorima uspješnosti, sa primarnom odgovornošću Agencije za željeznice i Ministarstva saobraćaja. Ovaj pristup obezbjeđuje transparentnost, pravnu sigurnost i usklađenost sa EU standardima, uz aktivno uključivanje prevoznika.

Datum i mjesto

25. decembar 2025. godine

Starješina

M. Vukićević

Maja Vukićević
MINISTARKA

ZAKON O UGOVORNIM ODNOSIMA U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se ugovorni odnosi koji nastaju u prevozu putnika, prtljaga, vozila i robe u domaćem i međunarodnom željezničkom saobraćaju, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Primjena

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na ugovore koje izvršavaju jedan ili više željezničkih prevoznika kome je izdata licenca u skladu sa zakonom kojim se uređuje obavljanje prevoza u željezničkom saobraćaju.

Ograničenja u pogledu odgovornosti

Član 3

Ugovorom između željezničkog prevoznika i putnika, pošiljaoca i naručioca prevoza, željeznički prevoznik se ne može potpuno ili djelimično osloboditi od odgovornosti predviđene ovim zakonom, niti teret dokazivanja prebaciti sa željezničkog prevoznika na drugo lice ili predvidjeti pogodnija ograničenja odgovornosti od ograničenja predviđenih ovim zakonom.

Tarifa

Član 4

Tarifa je opšti akt željezničkog prevoznika koji sadrži opšte i posebne uslove prevoza putnika, kao i podatke potrebne za izračunavanje prevoznine i naknade za sporedne usluge.

Tarifa se objavljuje najkasnije 15 dana prije početka njene primjene.

Tarifa se smatra objavljenom kada je željeznički prevoznik stavi na uvid korisnicima prevoza.

Željeznički prevoznik je dužan da tarifu stavi na uvid u svakoj željezničkoj stanici otvorenoj za prevoz putnika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, željeznički prevoznik može sa pojedinim korisnicima svojih usluga ugovoriti i niže cijene prevoza ili druge olakšice.

Povećanje prevoznine, naknade za sporedne usluge i druge izmjene i dopune tarifa kojima se utvrđuju nepovoljniji uslovi prevoza u željezničkom saobraćaju, ne mogu se primjenjivati prije isteka perioda za koji je tarifa donijeta.

Primjena drugih propisa

Član 5

Na odnose iz ugovora o prevozu putnika i robe koji nijesu uređeni ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **željeznički prevoznik** je privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za pretežnu djelatnost pružanja usluga željezničkog prevoza robe i/ili putnika i kome je izdata licenca, uz obavezu da obezbijedi vuču ili koje obezbjeđuje samo vuču, kao i privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja željeznički prevoz za sopstvene potrebe i kome je
- 2) izdata licenca za prevoz za sopstvene potrebe;

- 3) **ugovorni željeznički prevoznik** je željeznički prevoznik koji u svoje ime i za svoj račun zaključio ugovor o prevozu putnika ili robe za sopstvene potrebe;
- 4) **izvršni željeznički prevoznik** je željeznički prevoznik koji nije zaključio ugovor o prevozu putnika ili robe i kome je željeznički prevoznik povjerio izvršenje ugovorenog prevoza putnika ili robe, potpuno ili djelimično;
- 5) **korisnik prevoza** je lice koje, na osnovu ugovora sa željezničkim prevoznikom, stiče određena prava i preuzima određene obaveze;
- 6) **imalac prava** je lice koje, na osnovu ugovora, ima zahtjev prema željezničkom prevozniku;
- 7) **naručilac prevoza** je lice koje je u svoje ime i za svoj račun ili za račun drugog lica, zaključilo ugovor o prevozu robe sa željezničkim prevoznikom;
- 8) **otpravna stanica** je mjesto polazišta ugovorenog prevoza;
- 9) **uputna stanica** je mjesto odredišta ugovorenog prevoza;
- 10) **pošiljalac** je lice koje na osnovu ugovora o prevozu robe predaje robu na prevoz;
- 11) **pošiljka** je koleto, odnosno jedna ili više stvari (roba) kojima se u prevozu samostalno manipuliše;
- 12) **prevozna isprava** je vozna karta, tovarni list i druga isprava koja predstavlja dokaz o zaključenju ugovora o prevozu;
- 13) **prevoznina** je naknada koja se plaća željezničkom prevozniku za izvršenje ugovorene usluge;
- 14) **primalac** je lice ovlašćeno da u uputnoj stanici iskupi tovarni list i preuzme robu predatu na prevoz;
- 15) **predati prtljag** su stvari koje putnik ima pravo da ponese sa sobom na osnovu ugovora o prevozu prtljaga ili opštih uslova o prevozu putnika;
- 16) **putnik** je lice koje, na osnovu ugovora o prevozu putnika, ima pravo na prevoz;
- 17) **red vožnje** je akt upravljača infrastrukture kojim se utvrđuje plan saobraćaja vozova za prevoz putnika i robe, kao i za sopstvene potrebe na željezničkoj infrastrukturi tokom perioda važenja;
- 18) **roba** je jedna ili više pošiljki koje su predmet komercijalnog prevoza i koje se predaju na prevoz sa jednom prevoznom ispravom (tovarni list);
- 19) **ručni prtljag** su stvari koje se mogu unijeti u putnička kola i smjestiti na određeno mjesto i koje putnik sam čuva;
- 20) **intermodalna transportna jedinica** je kontejner, izmjenjivi transportni sud, teretna prikolica, poluprikolica, drumsko vozilo i željeznička kola namijenjena intermodalnom prevozu;
- 21) **opšti uslovi prevoza** su uslovi željezničkog prevoznika ili tarifa, koji čine sastavni dio ugovora o prevozu;
- 22) **vozilo** je motorno vozilo ili prikolica koja se povezuje istovremeno sa prevozom putnika;
- 23) **upravljač infrastrukture** je pravno lice koje upravlja željezničkom infrastrukturom, održava i obnavlja infrastrukturu i koje je odgovorno za učešće u njenom razvoju;
- 24) **organizator putovanja** je pružalac usluge putovanja koji neposredno ili preko, odnosno zajedno sa drugim pružaocem kombinuje i prodaje ili nudi na prodaju paket - aranžmane, ili lice koje dostavlja podatke o putniku drugom pružaocu usluga putovanja, bez obzira da li su zaključeni posebni ugovori sa pojedinačnim pružaocima usluga putovanja, ako se te usluge kupuju putem povezanih postupaka onlajn rezervacija, pri čemu pružalac usluga sa kojim je zaključen prvi ugovor dostavlja ime putnika, podatke o plaćanju i elektronskoj adresi drugom pružaocu usluga putovanja, a ugovor sa drugim pružaocem usluga putovanja se zaključuje najkasnije 24 časa nakon potvrde rezervacije prve usluge putovanja;
- 25) **prodavac karata** je prodavac usluga željezničkog prevoza koji prodaje vozne karte, uključujući jedinstvene karte, na osnovu ugovora ili drugog aranžmana između prodavca i jednog ili više željezničkih prevoznika;
- 26) **ugovor o prevozu** je ugovor o željezničkom prevozu zaključen uz naknadu ili bez naknade, između željezničkog prevoznika i putnika za pružanje jedne ili više usluga prevoza;
- 27) **vozna karta** je dokaz zaključenja ugovora o prevozu putnika, bez obzira na oblik u kom je izdata;
- 28) **rezervacija** je ovlašćenje u papirnom ili elektronskom obliku, kojim se daje pravo na prevoz na osnovu ugovora o prevozu;
- 29) **jedinstvena karta** je jedna ili više karata koje predstavljaju ugovor o prevozu za uzastopne usluge željezničkog prevoza koje pruža jedan ili više željezničkih prevoznika;
- 30) **usluga** je usluga željezničkog prevoza putnika koja se obavlja između željezničkih stanica prema redu vožnje, uključujući i usluge prevoza koje se nude za preusmjeravanje;
- 31) **putovanje** je prevoz putnika od otpravne stanice do uputne stanice;
- 32) **usluga domaćeg željezničkog putničkog putnika** je usluga željezničkog prevoza putnika na teritoriji Crne Gore;
- 33) **usluga gradskog i prigradskog željezničkog prevoza putnika** je usluga željezničkog prevoza putnika za potrebe užeg ili šireg gradskog područja, uključujući i prigradska naselja, kao i usluga željezničkog prevoza između tih područja i prigradskih naselja;

- 34) **usluga regionalnog željezničkog prevoza** je usluga željezničkog prevoza čija je osnovna svrha da ispuni potrebe za prevozom u regionu kao i prekogranično područje u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom;
- 35) **usluga željezničkog prevoza putnika na dugim relacijama** je usluga željezničkog prevoza putnika koja nije usluga gradskog i prigradskog željezničkog prevoza putnika ili usluga regionalnog željezničkog prevoza putnika;
- 36) **usluga međunarodnog željezničkog prevoza putnika** je usluga željezničkog prevoza putnika prilikom koje se prelazi najmanje jedna državna granica i čija je glavna svrha prevoz putnika između stanica u različitim državama pri čemu voz može da bude sastavljen od više djelova voza koji mogu da imaju različita polazišta i odredišta, ako sva putnička kola pređu najmanje jednu državnu granicu;
- 37) **kašnjenje** je vremenska razlika između vremena planiranog dolaska putnika u skladu sa redom vožnje i vremena stvarnog ili očekivanog dolaska na uputnu stanicu;
- 38) **dolazak** je trenutak kada se vrata voza otvore na odredišnom peronu i kada je iskrcavanje dopušteno;
- 39) **sezonska karta** je vozna karta za neograničeni broj putovanja koja omogućava ovlaštenom imaocu putovanje željeznicom na određenom pravcu ili mreži tokom određenog vremenskog perioda;
- 40) **propuštena veza** je situacija u kojoj je putnik propustio jednu ili više usluga tokom putovanja vozom, koje je prodato u obliku jedinstvene karte, zbog kašnjenja ili otkazivanja jedne ili više prethodnih usluga ili zbog polaska prije vremena predviđenog redom vožnje;
- 41) **lice sa invaliditetom i lice sa smanjenom pokretljivošću** je lice koje ima dugoročno fizičko (senzorno ili motoričko, privremeno ili trajno), mentalno ili intelektualno oštećenje, koja u sadejstvu sa različitim barijerama mogu onemogućiti, ograničiti ili otežati puno i efektivno korišćenje prevoza, ili zbog starosti, a čiji položaj zahtijeva odgovarajuću pažnju i prilagođavanje njihovim potrebama;
- 42) **željeznička stanica** je mjesto na željezničkoj pruži sa koje počinje, na kojoj se zaustavlja ili na kojoj završava usluga željezničkog prevoza putnika;
- 43) **specijalno pravo vučenja** je međunarodna obračunska jedinica koju utvrđuje i dnevno objavljuje Međunarodni monetarni fond.

II. PREVOZ PUTNIKA

1. Ugovor o prevozu putnika

Ugovor o prevozu putnika

Član 8

Ugovorom o prevozu putnika željeznički prevoznik se obavezuje da preveze putnika i, prema potrebi, prtljag i vozila do uputne stanice ugovorenom vrstom i razredom voza, kao i da isporuči prtljag i vozila na uputnoj stanici.

Prevoznik je dužan da putniku obezbijedi označeno mjesto u određenom vozu, ako je to posebno ugovoreno.

Prevoznik je dužan da putnika, pod ugovorenim uslovima, preveze posebnim vozom koji nije predviđen redom vožnje, ako je to sa naručiocem prevoza posebno ugovoreno.

Ugovor iz stava 1 ovog člana potvrđuje se izdavanjem jedne ili više karata putniku.

Vozna karta je dokaz sadržaja i zaključenja ugovora iz stava 1 ovog člana.

Nepostojanje, neispravnost ili gubitak vozne karte ne utiče na postojanje ili valjanost ugovora iz stava 1 ovog člana.

Vozna karta

Član 9

Na voznoj karti naročito se navodi:

- 1) naziv željezničkog prevoznika;
- 2) izjava da prevoz vrši u skladu sa ovim zakonom;
- 3) izjava o zaključenju i sadržaju ugovora o prevozu.

Opštim uslovima prevoza određuju se oblik i sadržaj vozne karte, jezik i pismo kojim mora biti štampana i ispunjena.

Putnik je dužan da prilikom preuzimanja vozne karte provjeri da li je popunjena u skladu sa njegovim uputstvima.

Vozna karta se može prenijeti na drugo lice ako nije izdata na ime putnika i ako putovanje nije započelo.

Vozna karta se može izdati u elektronskom obliku koji se može pretvoriti u pisani oblik.

Registracija i obrada podataka iz elektronske vozne karte moraju biti ekvivalentni postupcima koji se koriste za štampani oblik vozne karte, a naročito u pogledu njene dokazne vrijednosti.

Plaćanje i povraćaj prevoznine

Član 10

Ako se putnik i željeznički prevoznik ne dogovore drugačije, prevoznina se plaća unaprijed. Opštim uslovima prevoza utvrđuju se uslovi pod kojim se vrši povraćaj prevoznine.

Prevoz i isključenje iz prevoza

Član 11

Putnik je dužan da od početka putovanja posjeduje voznu kartu i pokaže je prilikom pregleda vozničkih karata.

Opštim uslovima prevoza može se utvrditi:

- 1) da putnik koji ne pokaže voznu kartu, osim prevoznine, mora da plati i naknadu;
- 2) da se od putnika koji odbije da plati prevozninu ili naknadu, može zahtijevati da prekine putovanje;

- 3) obaveza i uslovi vraćanja naknade.

Opštim uslovima prevoza može se predvidjeti isključenje putnika iz prevoza ili prekid putovanja, bez prava na vraćanje cijene vozne karte ili drugih troškova za prevoz prtljaga, ako:

- 1) predstavlja opasnost za sigurnost i odvijanje saobraćaja ili sigurnost drugih putnika; i/ili
- 2) uznemirava druge putnike.

Putnik ima pravo da odustane od ugovora o prevozu prije nego što počne njegovo izvršenje.

Ako putnik odustane od ugovora o prevozu, prevoznik zadržava 10% od iznosa prevoznine.

Prekid putovanja na usputnim stanicama

Član 12

Putnik ima pravo da, pod ugovorenim uslovima, prekida putovanje na usputnim stanicama za vrijeme važenja vozne karte.

Putnik koji zbog prekida putovanja nije iskoristio voznu kartu ima pravo na povraćaj srazmjernog dijela prevoznine.

U slučaju iz stava 2 ovog člana prevoznik zadržava 10% od dijela prevoznine koju je dužan da vrati.

Nediskriminatorni ugovorni uslovi i tarife

Član 13

Željeznički prevoznik, prodavac karata i organizator putovanja dužni su da javnosti nude ugovorne uslove i tarife bez neposredne ili posredne diskriminacije po osnovu nacionalnosti putnika ili mjesta sjedišta željezničkog prevoznika, prodavca karata ili organizatora putovanja.

Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na željezničkog prevoznika, prodavca karata i organizatora putovanja prilikom prihvatanja rezervacija putnika u skladu sa članom 14 ovog zakona.

Raspoloživost vozničkih karata i rezervacija

Član 14

Željeznički prevoznik, prodavac karata i organizator putovanja dužni su da putnicima nude vozne karte, a ako su raspoložive i jedinstvene karte i rezervacije.

Željeznički prevoznik dužan je da direktno ili putem prodavca karata ili organizatora putovanja prodaje vozne karte putnicima na najmanje jedan od sljedećih načina prodaje:

- 1) u prostoru za prodaju karata na otpravnoj stanici, drugim prodajnim mjestima ili na uređajima za prodaju karata;
- 2) putem telefona, interneta ili druge široko dostupne tehnologije;

Agencija za željeznice (u daljem tekstu: Agencija) može da zahtijeva od željezničkog prevoznika da obezbijedi prodaju karata za usluge koje pruža na osnovu ugovora o obavezi pružanja usluga prevoza putnika od javnog interesa na više od jednog načina prodaje iz stava 2 ovog člana.

Ako na otpravnoj stanici ne postoji prostor ili uređaj za prodaju vozničkih karata, željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture su dužni da obezbijede da putnik na stanici bude obaviješten o:

- 1) mogućnosti i načinu kupovine vozničkih karata putem telefona, interneta ili u vozu;
- 2) najbližoj željezničkoj stanici ili prodajnom mjestu, odnosno uređaju za prodaju vozničkih karata.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, željeznički prevoznik, odnosno upravljač infrastrukture dužni su da omoguće licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću da kupe kartu u vozu bez dodatnih troškova.

Pravo iz stava 5 ovog člana može se ograničiti ili uskratiti iz razloga bezbjednosti ili u slučaju obaveza rezervacije mjesta u vozu.

Ako u vozu nije prisutno osoblje, željeznički prevoznik je dužan da licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću pruži informacije da li je u obavezi da kupi voznu kartu, kao i način njene kupovine.

Jedinstvena karta

Član 15

Kada usluge željezničkog prevoza putnika na dugim relacijama ili usluge regionalnog željezničkog prevoza putnika pruža samo jedan željeznički prevoznik, dužan je da nudi jedinstvenu kartu za te usluge.

Željeznički prevoznici koji pružaju druge usluge željezničkog prevoza putnika, dužni su da međusobno sarađuju kako bi nudili jedinstvene karte.

Jednim željezničkim prevoznikom iz stava 1 ovog člana smatraju se svi željeznički prevoznici koji su u vlasništvu jednog lica ili su zavisna društva u stopostotnom vlasništvu jednog od željezničkih prevoznika uključenih u prevoz.

Željeznički prevoznik je dužan da obavijesti putnika da li ima jedinstvenu kartu za putovanja koja uključuju jednu ili više veza.

U slučaju putovanja koja uključuju jednu ili više veza, karta kupljena od željezničkog prevoznika u jednoj transakciji čini jedinstvenu kartu, a ako putnik propusti jednu ili više veza željeznički prevoznik je odgovoran u skladu sa čl. 27 do 30 ovog zakona.

Ako je karta kupljena u jednoj transakciji, a koju je prodavac karata ili organizator putovanja kombinovao na sopstvenu inicijativu, taj prodavac karata ili organizator putovanja koji je prodao kartu odgovoran je za povraćaj ukupnog iznosa plaćenog u toj transakciji i isplatu naknade u visini od 75 % tog iznosa, ako putnik propusti jednu ili više veza.

Odredbe st. 5 i 6 ovog člana ne primjenjuju se u slučaju ako je putniku prije kupovine karte bilo jasno i vidljivo naznačeno da karte predstavljaju posebne ugovore o prevozu i ako je ta informacija navedena na karti, drugom dokumentu ili u elektronskom obliku na način koji putniku omogućava da te informacije ponovo pregleda.

Teret dokazivanja da su putniku pružene informacije iz ovog člana snosi željeznički prevoznik, organizator putovanja ili prodavac karata.

Prodavac karata ili organizator putovanja odgovorni su za rješavanje zahtjeva i prigovora putnika u vezi sa slučajevima iz stava 6 ovog člana.

Povraćaj troškova i naknada iz stava 6 ovog člana isplaćuju se u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

2. Pravo na informisanje

Informacije o putovanju

Član 16

Željeznički prevoznik, organizator putovanja i prodavac karata koji nude ugovore o prevozu u ime jednog ili više željezničkih prevoznika, dužni su da na zahtjev putniku pruže informacije u vezi sa putovanjem za koje se nudi ugovor o prevozu.

Informacije iz stava 1 ovog člana naročito obuhvataju podatke o:

- 1) opštim uslovima prevoza;
- 2) uslovima za najkraće vrijeme putovanja i redu vožnje;
- 3) uslovima putovanja po svim dostupnim cijenama, uz isticanje najnižih cijena, sa redom vožnje;
- 4) pristupačnosti, uslovima pristupa i dostupnosti u vozu opreme za lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću u skladu sa članom 18 ovog zakona, kao i tehničkim specifikacijama interoperabilnosti željezničkih putničkih vozila i podsistemima za pristup lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću u skladu sa zakonom;
- 5) raspoloživosti kapaciteta i uslovima pristupa za bicikla;
- 6) raspoloživosti sjedišta u prvom i drugom razredu, kao i u vagonima sa ležajevima (kušeti) i vagonima za spavanje;
- 7) poremećajima u saobraćaju i kašnjenjima (planiranim i u realnom vremenu);
- 8) raspoloživosti opreme u vozu, uključujući bežični pristup internetu i sanitarne čvorove, uslugama u vozu, uključujući pomoć koju osoblje pruža putnicima;
- 9) vrsti vozne karte (jedinstvena karta ili više vozni karata), a koji se daje prije kupovine karte;
- 10) postupcima za povraćaj izgubljenog prtljaga;
- 11) postupcima za podnošenje prigovora.

Željeznički prevoznik i, prema potrebi, prodavac karata i organizator putovanja, dužni su da tokom putovanja putniku pruže naročito sljedeće informacije o:

- 1) uslugama i opremi u vozu, uključujući bežični pristup internetu;
- 2) sljedećoj željezničkoj stanici;
- 3) poremećajima u saobraćaju i kašnjenjima (planiranim i u realnom vremenu);
- 4) glavnim vezama;
- 5) bezbjednosti i sigurnosti.

Ako upravljač infrastrukture raspolaže informacijama iz stava 3 ovog člana, dužan je da ih pruži putniku.

Informacije iz st. 2 i 3 ovog člana pružaju se u odgovarajućem obliku i kada je to moguće u realnom vremenu, uključujući i upotrebu odgovarajućih komunikacionih tehnologija, u skladu sa članom 19 ovog zakona.

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da izvod iz reda vožnje istaknu na vidnom mjestu u svakoj stanici otvorenoj za prevoz putnika.

Razmjena informacija o željezničkom saobraćaju i sistemu rezervacija

Član 17

Upravljač infrastrukture dužan je da željezničkom prevozniku, prodavcu karata i organizatoru putovanja dostavi podatke u realnom vremenu o dolascima i polascima vozova.

Željeznički prevoznik dužan je da drugom željezničkom prevozniku, prodavcu karata i organizatoru putovanja koji prodaju njegove usluge pruža pristup informacijama o putovanju iz člana 16 st. 2 i 3 ovog zakona i postupcima u vezi sa sistemima rezervacija koje se odnose na:

- 1) raspoloživost usluga željezničkog prevoza, uključujući primjenjive tarife;
- 2) rezervacije usluga željezničkog prevoza;
- 3) djelimičnog ili potpunog otkazivanja rezervacije.

Informacije iz stava 2 ovog člana se distribuiraju i pristup informacijama odobrava na nediskriminatoran način, bez nepotrebnog odlaganja, odgovarajućim tehničkim sredstvima.

Na osnovu zahtjeva lica iz st. 1 i 2 ovog člana, može se odobriti stalni pristup informacijama.

Upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik koji su dužni da stave na raspolaganje informacije u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana mogu da zatraže zaključivanje ugovora na osnovu kojeg se distribuiraju informacije ili odobrava pristup informacijama.

Uslovima ugovora ili drugog aranžmana iz stava 5 ovog člana ne smiju se nepotrebno ograničavati mogućnosti ponovne upotrebe informacija i ne smiju se upotrebljavati za ograničavanje konkurencije na tržištu.

Željeznički prevoznik može od drugog željezničkog prevoznika, organizatora putovanja i prodavaca karata da zahtijeva pravednu, razumnu i srazmjernu finansijsku naknadu za troškove nastale obezbjeđivanjem pristupa informacijama, a upravljač infrastrukture može da zahtijeva naknadu u skladu sa propisom kojim se uređuje naknada za korišćenje infrastrukture.

Pristupačnost informacija o putovanju licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću

Član 18

Radi povećanja upotrebe željezničkih usluga, licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću obezbjeđuju se informacije o:

- 1) pristupačnosti proizvoda koji se upotrebljavaju prilikom pružanja željezničkih usluga, u skladu sa zahtjevima za pristupačnost proizvoda i samouslužnih terminala za izdavanje vozničkih karata i pružanje informacija u saobraćaju;
- 2) funkcionisanju usluge, uključujući i povezanost usluge sa proizvodima iz tačke 1 ovog stava, značaju pristupačnosti i interoperabilnosti sa pomoćnim uređajima i opremom i to:
 - stavljanjem na raspolaganje informacija putem najmanje jednog kanala prilagođenog licima sa senzornim oštećenjima;
 - pružanjem informacija na razumljiv način;
 - pružanjem informacija na način da ih korisnici mogu opažati;
 - dostavljanjem sadržaja informacija na raspolaganje u tekstualnom obliku koji omogućava stvaranje alternativnih pomoćnih formata dostupnih korisnicima putem različitih prikaza;
 - upotrebom fontova odgovarajuće veličine i oblika, uzimajući u obzir predvidljive uslove upotrebe, sa dovoljnim kontrastom i prilagodljivim razmakom između slova, linija i stavki;
 - pretvaranjem sadržaja u tekstualnom obliku;
 - pružanjem elektronskih informacija na uočljiv, funkcionalan, razumljiv i pouzdan način;
- 3) pristupačnosti internet stranica, uključujući povezane aplikacije na internetu, usluge na mobilnim uređajima i mobilne aplikacije, na uočljiv, funkcionalan, razumljiv i pouzdan način;
- 4) raspoloživim uslugama podrške (službe za pomoć korisnicima, pozivni centri, tehnička

podrška, usluge posredovanja i usluge osposobljavanja) koje pružaju informacije o pristupačnosti proizvoda i njihovoj kompatibilnosti sa pomoćnim tehnologijama, putem pristupačnih načina komunikacije.

Obaveza pružanja informacija o prekidu pružanja usluga

Član 19

Željeznički prevoznik, kao i željeznički prevoznik kojem je dodijeljen ugovor o pružanju usluga prevoza od javnog interesa, dužni su da na odgovarajući način, objave odluku o privremenom ili trajnom prekidu pružanja usluga, prije njene primjene, u skladu sa opštim pravilima o pristupačnosti proizvoda i usluga, preko:

- 1) internet stranice željezničkog prevoznika;
- 2) usluga koje se pružaju putem mobilnih telefona, uključujući mobilne aplikacije;
- 3) voznih karata izdatih u elektronskom obliku ili elektronskih usluga izdavanja voznih karata;
- 4) obavještenja o prevozu, uključujući i obavještenja koja se daju u realnom vremenu;
- 5) interaktivnih samouslužnih terminala, osim terminala instaliranih kao integralni dijelovi željezničkih vozila za pružanje bilo kojeg oblika usluge prevoza.

Pružanje informacija iz stava 1 ovog člana mora biti u skladu sa pravilima o tehničkim specifikacijama interoperabilnosti podsistema telematskih aplikacija za željeznički saobraćaj, kao i podsistema za pristup licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću.

Informisanje putnika o njihovim pravima

Član 20

Željeznički prevoznik, upravljač infrastrukture, prodavac karata i organizator putovanja dužni su da prilikom prodaje voznih karata za putovanja željeznicom, informišu putnike o njihovim pravima i obavezama u skladu sa ovim zakonom, kao i o mjestu i načinu na koji se te informacije mogu pribaviti u slučaju otkazivanja putovanja, propuštene veze ili dugog kašnjenja, u štampanom ili elektronskom obliku ili na drugi odgovarajući način, kao i u skladu sa članom 19 ovog zakona.

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da na odgovarajući način i u pristupačnim oblicima u skladu sa čl. 18 i 19 ovog zakona, informišu putnike na stanici, u vozu i na svojoj internet stranici o njihovim pravima i obavezama u skladu sa ovim zakonom i o kontakt podacima Agencije.

3. Prava lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću

Pristupačnost prevoza za lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću

Član 21

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture, uz aktivno učešće organizacija koje zastupaju lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću i, prema potrebi, njihovih predstavnika, dužni su da uspostave i primjenjuju nediskriminatorna pravila o pristupačnosti prevoza za lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću, uključujući njihove asistente i psa pomagača u skladu sa propisima kojima se uređuje interoperabilnost.

Pravilima iz stava 1 ovog člana utvrđuju se uslovi i način osiguranja pomoćnih sredstava za ukrcaj i pružanje pomoći licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću i određuje lice odgovorno za pružanje te pomoći.

Za rezervacije i izdavanje voznih karata licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću ne mogu se obračunavati dodatni troškovi.

Željeznički prevoznik, prodavac karata i organizator putovanja ne smiju da odbiju rezervaciju i izdavanje vozne karte licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću, niti da zahtijevaju da ta lica imaju pratlju, osim ako je pratlja potrebna radi poštovanja pravila pristupačnosti iz stava 1 ovog člana.

Informacije o pristupačnosti usluge za lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću

Član 22

Upravljač infrastrukture, željeznički prevoznik, prodavac karata i organizator putovanja dužni su da na zahtjev lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću pružaju informacije o pristupačnosti željezničke stanice, povezanih objekata, željezničkih usluga i o uslovima pristupa željezničkim vozilima u skladu sa pravilima o pristupačnosti iz čl. 16 i 18 i člana 21 stav 1 ovog zakona, kao i informacije o opremi u vozu.

Pomoć na željezničkim stanicama i u vozu

Član 23

Željeznički prevoznik, odnosno upravljač infrastrukture dužan je da licu sa invaliditetom ili licu sa smanjenom pokretljivošću pruži sljedeću pomoć:

1) asistenta u skladu sa zakonom, sa kojim može da putuje po posebnoj tarifi ili ako je primjenjivo bez naknade i, ako je izvodljivo da sjedi pored lica sa invaliditetom;

2) putovanje bez naknade za lice u pratnji, kada željeznički prevoznik zahtijeva da putnik u vozu ima pratnju u skladu sa članom 22 stav 2 ovog zakona, i koje, ako je to izvodljivo, sjedi pored lica sa invaliditetom ili lica sa smanjenom pokretljivošću;

3) da se omogući pristup i pratnja psa vodiča ili pomagača, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zabrana i zaštita od diskriminacije lica sa invaliditetom;

4) pomoć prilikom ukrcavanja ili iskrcavanja u slučaju putovanja vozom bez osoblja, u skladu sa pravilima o pristupačnosti iz člana 21 ovog zakona, kada je na stanici prisutno stručno osoblje;

5) pomoć bez naknade prilikom polaska sa željezničke stanice na kojoj je prisutno osoblje, prolaz kroz željezničku stanicu ili dolazak na željezničku stanicu na kojoj je prisutno osoblje, na način da se lice sa invaliditetom ili lice sa smanjenom pokretljivošću može ukrcati u voz, prebaciti na povezanu željezničku uslugu za koju ima kartu ili se iskrcati iz voza, pod uslovom da je prisutno stručno osoblje.

6) pomoć u skladu sa obavještenjem o potrebi za pomoć koje je dostavljeno unaprijed u skladu sa članom 24 stav 2 tačka 1 ovog zakona;

7) na željezničkoj stanici na kojoj nije prisutno osoblje, pomoć u vozu i tokom ukrcavanja u voz i iskrcavanja iz voza ako je u vozu prisutno stručno osoblje;

8) ako u vozu i na stanici nije prisutno stručno osoblje, upravljač infrastrukture ili željeznički prevoznik dužni su da se licima sa invaliditetom ili licima sa smanjenom pokretljivošću omogući pristup putovanja željeznicom.

Željeznički prevoznik dužan je da licima sa invaliditetom ili licima sa smanjenom pokretljivošću omogući pristup istim uslugama u vozu kao i ostalim putnicima, ako ta lica ne mogu samostalno i sigurno da pristupe tim uslugama.

Ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa pravilima iz člana 21 stav 1 ovog zakona.

Uslovi za pružanje pomoći

Član 24

Željeznički prevoznik, upravljač infrastrukture, prodavac karata i organizator putovanja dužni su da sarađuju kako bi licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću pružili pomoć bez naknade u skladu sa čl. 21 i 23 ovog zakona, i u te svrhe uspostavljaju i stavljaju na raspolaganje jedinstveni mehanizam obavještanja.

Lice sa invaliditetom i lice sa smanjenom pokretljivošću dužno je da željezničkog prevoznika, upravljača infrastrukture, prodavca karata ili organizatora putovanja kod kojeg je karta kupljena ili jedinstvenu kontakt tačku iz stava 11 ovog člana obavijesti o potrebi za pružanje pomoći najmanje 24 sata prije nego je pomoć potrebno pružiti.

Za jedno putovanje lica iz stava 2 ovog člana dovoljno je jedno obavještenje, koje lice koje primi obavještenje prihvata bez naknade i bez obzira na korišćeno sredstvo komunikacije i prosljeđuje svim željezničkim prevoznicima i upravljačima infrastrukture uključenim u putovanje.

Ako vozna karta ili sezonska karta omogućava više putovanja, obavještenje mora da sadrži informacije o vremenskom rasporedu sljedećih putovanja i podnosi se najmanje 24 časa prije pružanja pomoći.

U slučaju otkazivanja sljedećih putovanja, putnik ili njegov predstavnik dužan je da u roku od najmanje 12 sati unaprijed o tome obavijesti lica iz stava 1 ovog člana.

Željeznički prevoznik, upravljač infrastrukture, prodavac karata i organizator putovanja dužni su da preduzmu sve mjere potrebne za prijem i obradu obavještenja o potrebi za pomoć, a ako prodavac karata ne može da obradi, dužan je da navede alternativna prodajna mjesta ili alternativne načine za dostavljanje tog obavještenja.

Ako obavještenje nije dostavljeno u skladu sa st. 2, 3 i 4 ovog člana, željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da preduzmu sve razumne mjere da omoguće putovanje lica sa invaliditetom ili lica sa smanjenom pokretljivošću.

Upravljač infrastrukture u skladu sa pravilima o pristupačnosti iz člana 21 ovog zakona, određuje mjesto na kojem lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću mogu da najave svoj dolazak na željezničku stanicu i zatraže pomoć.

Pomoć se pruža pod uslovom da lice sa invaliditetom ili lice sa smanjenom pokretljivošću bude prisutno na određenom mjestu u vrijeme koje odredi željeznički prevoznik ili upravljač infrastrukture koji

pruža takvu pomoć, a koje ne smije biti duže od 60 minuta prije objavljenog vremena polaska ili vremena prijave svih putnika.

Ako željeznički prevoznik ili upravljač infrastrukture ne odredi vrijeme iz stava 9 ovog člana, lice sa invaliditetom ili lice sa smanjenom pokretljivošću mora biti prisutno na određenom mjestu najmanje 30 minuta prije objavljenog vremena polaska ili vremena prijave svih putnika.

Upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik dužni su da sarađuju radi uspostavljanja jedinstvene kontakt tačke za lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću.

Jedinstvena kontakt tačka odgovorna je za:

1) prijem zahtjeva za pomoć na željezničkim stanicama;

2) dostavljanje pojedinačnih zahtjeva za pomoć upravljačima infrastrukture i željezničkim prevoznicima; i

3) pružanje informacija o pristupačnosti.

Uslovi za funkcionisanje jedinstvene kontakt tačke utvrđuju se u pravilima o pristupačnosti iz člana 21 ovog zakona.

Naknada štete za opremu za kretanje, pomagala i pse pomagače

Član 25

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da bez odlaganja nadoknade štetu zbog gubitka ili oštećenja opreme za kretanje, uključujući invalidska kolica i pomagala ili gubitka ili povrede psa pomagača lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću.

Naknada štete iz stava 1 ovog člana obuhvata:

1) troškove zamjene ili popravku izgubljene ili oštećene opreme za kretanje ili pomagala;

2) troškove nabavke psa pomagača koji je izgubljen ili troškove liječenja psa pomagača koji je povrijeđen; i

3) razumne troškove privremene zamjene opreme za kretanje ili pomagala ili psa pomagača, ako zamjenu ne osigurava željeznički prevoznik ili upravljač infrastrukture u skladu sa stavom 3 ovog člana.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da bez odlaganja preduzmu razumne mjere da obezbijede privremenu zamjensku opremu za kretanje ili pomagala.

Lice sa invaliditetom ili lice sa smanjenom pokretljivošću može da zadrži zamjensku opremu ili pomagalo do isplate naknade štete u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

Osposobljavanje zaposlenih za pomoć licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću

Član 26

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da obezbijede osposobljavanje svojih zaposlenih koji, u okviru svojih redovnih zadataka, pružaju neposrednu pomoć licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću.

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da obezbijede osposobljavanje i redovne obuke za obnovu znanja zaposlenih koji rade na stanicama ili u vozovima, a koji su u neposrednom kontaktu sa putnicima radi podizanja svijesti o potrebama lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću.

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture mogu da uključe zaposlene koji su lica sa invaliditetom u sprovođenju obuke iz st. 1 i 2 ovog člana, ili druga lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću ili njihove predstavnike, odnosno organizacija koje ih predstavljaju.

4. Kašnjenja, propuštene veze i otkazivanje putovanja

Povraćaj troškova i preusmjeravanje putovanja

Član 27

Ako se prilikom polaska, propuštene veze ili otkazivanja putovanja može razumno očekivati da će dolazak voza na uputnu stanicu predviđenu ugovorom o prevozu kasniti 60 minuta ili više, željeznički prevoznik koji obavlja uslugu koja kasni ili je otkazana je dužan da bez odlaganja ponudi putniku izbor između:

1) povraćaja pune cijene karte, pod uslovima pod kojima je plaćena, za dio putovanja koji nije obavljen i za dio koji je obavljen ako putovanje s obzirom na prvobitni plan putovanja putnika više ne služi svrsi, kao i, prema potrebi, povratno putovanje do otpadne stanice prvom prilikom;

2) nastavka ili preusmjeravanja putovanja, pod uporedivim uslovima prevoza, do uputne stanice, prvom prilikom;

3) nastavka ili preusmjeravanja putovanja, pod uporedivim uslovima prevoza, do konačnog odredišta, na kasniji datum po izboru putnika.

U slučaju iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana putnik ne snosi dodatne troškove i kada preusmjeravanje uključuje prevoz višeg razreda ili alternativne vrste prevoza.

Željeznički prevoznik je dužan da izbjegne dodatne veze i da se obezbijedi što kraće trajanje kašnjenja.

Putnik ne smije da se premjesti u niži razred prevoza, osim ako je takav prevoz jedini raspoloživi način preusmjeravanja.

Ako putnik, uz prethodnu saglasnost željezničkog prevoznika koji obavlja uslugu koja kasni ili je otkazana, zaključi ugovor sa drugim pružaocima usluga prevoza kojim se putniku omogućava da stigne na konačno odredište pod istim uslovima, taj željeznički prevoznik je dužan da izvrši povraćaj troškova koji su nastali putniku.

Putnik koji u roku od 100 minuta od planiranog vremena polaska voza kojim se pruža usluga koja kasni ili je otkazana ili propuštene veze nije obaviješten o raspoloživim mogućnostima preusmjeravanja putovanja, ima pravo da zaključi ugovor sa drugim pružaocima usluga javnog prevoza željeznicom, turističkim autobusom ili redovnim autobusom.

U slučaju iz stava 6 ovog člana, željeznički prevoznik dužan je da putniku nadoknadi razumne, neophodne i srazmjerne troškove.

Željeznički prevoznik koji obavlja prevoz nakon preusmjeravanja putovanja, dužan je da licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću omogući isti nivo pomoći i pristupačnosti alternativne usluge koju nudi, i može da pruži alternativnu uslugu primjerenu njihovim potrebama koja se razlikuje od usluga ponuđenih drugim putnicima.

Povraćaj troškova iz stava 1 tačka 1 i stava 5 ovog člana isplaćuje se u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

Željeznički prevoznik može da omogući podnošenje zahtjeva iz stava 9 ovog člana elektronskim putem za sve podnosiocje zahtjeva, bez diskriminacije.

Uz saglasnost putnika, povraćaj troškova može biti izvršen u obliku vaučera i/ili pružanjem drugih usluga, ako su uslovi tih vaučera i/ili usluga fleksibilni, a naročito u pogledu roka važenja i odredišta.

Povraćaj cijene karte ne smije se umanjiti za troškove transakcije, uključujući takse, troškove telefonskog razgovora ili poštarinu.

Putnici imaju pravo da zahtjev za povraćaj troškova podnesu na obrascu za povraćaj troškova, koji mora biti prilagođen potrebama lica sa invaliditetom i bez diskriminacije.

Željeznički prevoznik ne smije da odbije zahtjev za povraćaj troškova koji nije podniet na obrascu iz stava 13 ovog člana.

Ako zahtjev za povraćaj troškova nije dovoljno precizan, željeznički prevoznik može da traži od putnika da pojasni svoj zahtjev i da mu pruži pomoć u pojašnjenju zahtjeva.

Izgled i sadržaj obrasca za povraćaj troškova iz stava 13 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove saobraćaja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Naknada zbog kašnjenja

Član 28

Putnik ima pravo na naknadu od željezničkog prevoznika zbog kašnjenja od otpravne stanice do uputne stanice koje su navedene na voznoj karti ili jedinstvenoj karti, a za koje nije izvršen povraćaj troškova u skladu sa članom 27 ovog zakona.

Minimalni iznos naknade zbog kašnjenja ne može biti manji od:

- 1) 25% cijene karte, za kašnjenje u trajanju od 60 do 119 minuta;
- 2) 50% cijene karte, za kašnjenje u trajanju od 120 minuta ili više.

Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na putnike koji imaju mjesečnu ili sezonsku kartu.

U slučaju učestalih kašnjenja ili otkazivanja putovanja tokom perioda važenja mjesečne ili sezonske karte, putnik ima pravo na odgovarajuću naknadu u skladu sa uslovima i kriterijumima željezničkog prevoznika za utvrđivanje kašnjenja i izračunavanje iznosa naknade.

Ako se kašnjenja kraća od 60 minuta događaju više puta tokom perioda važenja mjesečne ili sezonske karte, pojedinačna kašnjenja se mogu grupisati i putniku isplatiti naknada u skladu sa uslovima željezničkog prevoznika o naknadama.

Naknada zbog kašnjenja izračunava se u odnosu na punu cijenu koju je putnik platio za uslugu koja je izvršena sa zakašnjenjem.

Ako se ugovor o prevozu odnosi na odlazno i povratno putovanje, naknada zbog kašnjenja u odlasku ili dolasku izračunava se za polovinu cijene karte, osim ako nije posebno naznačena cijena svake dionice puta.

Naknada za uslugu koja je izvršena sa zakašnjenjem, pruženu na osnovu drugog ugovora o prevozu kojim se putniku daje pravo na putovanje u dvije ili više uzastopnih dionica, izračunava se u odnosu na punu cijenu karte.

Prilikom izračunavanja vremena kašnjenja ne uzimaju se u obzir kašnjenja za koja željeznički prevoznik dokaže da su se dogodila na teritoriji drugih država.

Željeznički prevoznik može da omogući podnošenje zahtjeva za naknadu zbog kašnjenja elektronskim putem, za sve podnosiocje zahtjeva, bez diskriminacije.

Željeznički prevoznik je dužan da licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću obezbijedi da podnese zahtjev za naknadu zbog kašnjenja na obrascu iz člana 27 stav 13 ovog zakona.

Ako zahtjev nije dovoljno precizan, željeznički prevoznik će zahtijevati od putnika da pojasni zahtjev i dužan je da mu pruži pomoć prilikom pojašnjenja zahtjeva.

Željeznički prevoznik može da utvrdi minimalni iznos za isplatu naknade zbog kašnjenja, koji ne može biti veći od 4 eura po karti.

Putnik nema pravo na naknadu, ako je o kašnjenju obaviješten prije kupovine vozne karte, ili ako je kašnjenje zbog nastavka putovanja upotrebom druge usluge ili preusmjeravanjem, kraće od 60 minuta.

Izuzeće od obaveze isplate naknade zbog kašnjenja

Član 29

Željeznički prevoznik nije dužan da isplati naknadu, ako dokaže da su kašnjenje, propuštena veza ili otkazivanje putovanja neposredno izazvani ili povezani sa:

1) vanrednim okolnostima koje nisu povezane sa odvijanjem željezničkog saobraćaja, uključujući ekstremne vremenske uslove, velike prirodne katastrofe ili velike javne zdravstvene krize, koje željeznički prevoznik, i pored preduzetih mjera nije mogao da izbjegne i čije posljedice nije mogao da spriječi;

2) odgovornošću putnika; ili

3) ponašanjem drugog lica koje željeznički prevoznik, i pored preduzetih mjera, nije mogao da izbjegne i čije posljedice nije mogao da spriječi (lica na pruži, krađe kabla, hitni slučajevi u vozu, aktivnosti sprovođenja zakona, sabotaže ili terorizam).

Odredba stava 1 tačka 3 ovog člana ne primjenjuje se u slučaju štrajka zaposlenih željezničkog prevoznika, radnje ili propusta drugog željezničkog prevoznika koji koristi istu željezničku infrastrukturu i radnje ili propusta upravljača infrastrukture.

Pomoć putnicima u slučaju kašnjenja ili otkazivanja usluge

Član 30

U slučaju kašnjenja u dolasku ili polasku voza ili otkazivanja usluge, željeznički prevoznik ili upravljač infrastrukture dužni su da informišu putnike o razlozima kašnjenja ili otkazivanja, procijenjenom vremenu polaska i dolaska voza ili o zamjenskoj usluzi, odmah po dostupnosti tih informacija.

Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na prodavce karata i organizatore putovanja koji raspolažu tim informacijama.

Ako kašnjenje iz stava 1 ovog člana iznosi 60 minuta ili više, ili je usluga otkazana, željeznički prevoznik koji obavlja uslugu koja kasni ili je otkazana, dužan je da bez naknade putnicima ponudi:

1) obroke i osvježavajuća pića, u količini primjerenoj vremenu čekanja, ako su dostupni u vozu ili na stanici ili se mogu nabaviti, uzimajući u obzir udaljenost dobavljača, vrijeme potrebno za dostavu i trošak nabavke;

2) hotelski ili drugi smještaj, kao i prevoz od željezničke stanice do mjesta smještaja, ako je potreban boravak od jedne ili više noći, u mjeri u kojoj je to moguće, pri čemu u slučaju iz člana 28 stav 2 ovog zakona, željeznički prevoznik može da ograniči trajanje smještaja na najviše tri noći;

3) prevoz od voza do željezničke stanice, alternativnog polazišta ili do krajnjeg odredišta, ako je voz blokiran na pruži, u mjeri u kojoj je to moguće.

Ako se usluga željezničkog prevoza ne može nastaviti u razumnom roku, željeznički prevoznik je dužan da što je prije moguće putniku obezbijedi alternativni prevoz.

Željeznički prevoznik obavještava putnika o načinu traženja potvrde da je prilikom pružanja željezničke usluge došlo do kašnjenja, propuštanja veze ili je željeznička usluga otkazana, koja služi kao dokaz u ostvarivanju prava iz čl. 28 i 29 ovog zakona, a na zahtjev putnika dužan je da potvrdi na karti da je željeznička usluga otkazana ili da je propuštena veza.

U pružanju pomoći putniku u skladu sa ovim članom, željeznički prevoznik je dužan da vodi računa o potrebama lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću i lica koja su u njihovoj pratnji, kao i pasa pomagača.

Plan za vanredne situacije

Član 31

Željeznički prevoznik dužan je da donese plan upravljanja vanrednim situacijama i obezbijedi njegovo koordinisano sprovođenje u slučaju velikih poremećaja u pružanju usluge radi obezbjeđivanja pomoći putnicima u skladu sa članom 30 ovog zakona.

Željeznički prevoznik sarađuje sa upravljačem infrastrukture radi pripreme i postupanja u slučajevima velikih poremećaja i dugih kašnjenja, u skladu sa planom iz stava 1 ovog člana.

Plan za vanredne situacije mora da obezbijedi pristupačnost sistema za upozoravanje i informisanje.

5. Sigurnost putnika, kvalitet usluge

Sigurnost putnika

Član 32

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da u saradnji sa Agencijom preduzmu odgovarajuće mjere u okviru svojih nadležnosti, kako bi se obezbijedila sigurnost putnika na željezničkim stanicama i u vozovima, kao i upravljanje rizicima po sigurnost putnika u skladu sa zakonom.

Lica iz stava 1 ovog člana dužna su da sarađuju i razmjenjuju informacije o najboljim praksama u vezi sa sprečavanjem radnji koje mogu ugroziti nivo sigurnosti putnika.

Standardi kvaliteta usluge

Član 33

Željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da uspostave standarde kvaliteta usluge i da sprovedu sistem upravljanja kvalitetom usluge.

Željeznički prevoznik dužan je da prati kvalitet svojih usluga.

Željeznički prevoznik dužan je da na svake dvije godine, na svojoj internet stranici, objavi izvještaj o kvalitetu svojih usluga.

Upravljač infrastrukture dužan je da na zahtjev Agenciji dostavi podatke o kvalitetu svojih usluga. Minimalne standarde kvaliteta usluge iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

6. Odgovornost željezničkog prevoznika za putnike

Odgovornost u slučaju smrti ili povrede putnika

Član 34

Željeznički prevoznik odgovoran je za gubitak ili štetu zbog smrti, tjelesnih, psihičkih ili drugih povreda (u daljem tekstu: povreda) putnika, nastalih usljed nesreće izazvane tokom obavljanja željezničkog prevoza i koja se dogodila dok je putnik bio u željezničkom vozilu, ulazio ili izlazio iz tog vozila, kao i djelovanja drugog željezničkog prevoznika koji koristi istu željezničku infrastrukturu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, željeznički prevoznik ne odgovara za gubitak ili štetu:

1) ako se nesreća dogodila kao posljedica djelovanja drugih lica ili okolnosti, a koje željeznički prevoznik i pored preduzetih mjera nije mogao da izbjegne, odnosno da spriječi njene posljedice;

2) u mjeri u kojoj je za nesreću odgovoran putnik.

Ako je nesreća prouzrokovana djelovanjem drugih lica, a željeznički prevoznik nije u potpunosti oslobođen svoje odgovornosti u skladu sa stavom 2 tačka 1 ovog člana, odgovoran je do nivoa utvrđenog ovim zakonom.

Ako prevoz obavlja više željezničkih prevoznika na osnovu jednog ugovora o prevozu, željeznički prevoznik koji obavlja uslugu prevoza tokom koje se dogodi nesreća, odgovoran je u slučaju smrti i povreda putnika.

Kada uslugu iz stava 4 ovog člana u ime i za račun željezničkog prevoznika obavlja izvršni željeznički prevoznik, oba željeznička prevoznika solidarno odgovaraju za štetu, u skladu sa ovim zakonom.

Naknada štete u slučaju smrti

Član 35

U slučaju smrti putnika, naknada štete obuhvata:

1) sve troškove povezane sa smrću, a naročito troškove prevoza tijela i pogrebne troškove;

2) ako smrt ne nastupi odmah, naknadu štete iz člana 37 ovog zakona.

U slučaju smrti putnika pravo na naknadu štete imaju sva lica koje je putnik u skladu sa zakonom bio dužan da izdržava.

Pravo na naknadu štete lica koja je putnik izdržavao, a nije u obavezi da ih izdržava, ostvaruje se u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Naknada štete u slučaju povreda

Član 36

U slučaju povrede putnika naknada štete obuhvata:

- 1) troškove liječenja i prevoza, kao i druge potrebne troškove;
- 2) naknadu za finansijske gubitke, zbog potpune ili djelimične radne nesposobnosti ili povećanih potreba izazvanih povredom.

Željeznički prevoznik je dužan da nadoknadi štetu i za druge tjelesne povrede i narušavanje zdravlja putnika, ako putnik ima pravo na naknadu te štete u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Način isplate i iznos naknade štete u slučaju smrti i povrede

Član 37

Naknada štete iz člana 35 stav 2 i člana 36 tačka 2 ovog zakona, isplaćuje se u obliku jednokratnog novčanog iznosa.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, isplata naknada štete se može odrediti i u obliku novčane rente, ako to zatraži povrijeđeni putnik ili lica iz člana 35 stav 2 ovog zakona.

Iznos naknade štete iz stava 1 ovog člana, utvrđuje se u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi, pri čemu taj iznos po putniku najviše može da iznosi 175 000 specijalnih prava vučenja.

Avansno plaćanje

Član 38

U slučaju smrti ili povrede putnika, željeznički prevoznik dužan je da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana utvrđivanja identiteta imaoca prava, izvrši avansno plaćanje potrebno za ispunjenje neodložnih ekonomskih potreba, srazmjerno pretrpljenoj šteti.

Iznos avansa iz stava 1 ovog člana ne može biti manji od 21.000 eura po putniku.

Avansno plaćanje iz stava 1 ovog člana ne predstavlja priznanje odgovornosti željezničkog prevoznika i može se uračunati u kasnije iznose naknade štete koji se isplaćuju na osnovu ovog zakona.

Avans zadržava putnik, odnosno lice koje je primilo avans, osim ako se dokaže da je šteta prouzrokovana odgovornošću putnika ili ako lice koje je primilo avans nema pravo na naknadu štete.

Pomoć putniku u slučaju osporavanja odgovornosti

Član 39

Ako željeznički prevoznik osporava svoju odgovornost za povredu putnika, dužan je da preduzme mjere i pruži pomoć putniku u vezi sa njegovim zahtjevom za ostvarivanje naknade štete od drugih lica.

Odgovornost u slučaju otkazivanja putovanja, kašnjenja vozova ili propuštenih veza

Član 40

Željeznički prevoznik odgovoran je za gubitak ili štetu koja nastane zbog otkazivanja putovanja, kašnjenja voza ili propuštene veze, ako putnik ne može da nastavi putovanje istog dana ili se putovanje ne može nastaviti zbog drugih okolnosti, kao i djelovanja drugog željezničkog prevoznika koji koristi istu željezničku infrastrukturu.

Naknada za gubitak ili štetu iz stava 1 ovog člana obuhvata troškove smještaja i troškove nastale zbog potrebe obavješćavanja lica koje čekaju putnika.

Željeznički prevoznik ne odgovara za gubitak ili štetu iz stava 1 ovog člana, ako je otkazivanje putovanja, kašnjenje voza ili propuštena veza nastalo zbog:

- 1) okolnosti koje su posljedica ponašanja drugih lica, a koje željeznički prevoznik i pored preduzetih mjera nije mogao da izbjegne, odnosno da spriječi njene posljedice; ili
- 2) odgovornošću putnika.

Odgovornost u slučaju druge vrste prevoza

Član 41

Odredbe ovog zakona koje se odnose na odgovornost željezničkog prevoznika u slučaju smrti ili povrede putnika ne primjenjuju se na gubitak ili štetu nastalu tokom prevoza koji, u skladu sa ugovorom o prevozu, nije obavljen željeznicom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je u slučaju vanrednih okolnosti privremeno obustavljeno saobraćanje željeznice i putnici se prevoze drugom vrstom prevoza, željeznički prevoznik je odgovoran u skladu sa ovim zakonom.

III. PREVOZ PRTLJAGA, ŽIVOTINJA I VOZILA

1. Prevoz ručnog prtljaga, životinja, predatog prtljaga, vozila i bicikla

Prihvatljivi predmeti i životinje

Član 42

Putnik ima pravo da unese ručni prtljag, uključujući žive životinje i predmete u skladu sa opštim uslovima prevoza.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, predmeti i životinje koji mogu da ometaju ili uznemiravaju druge putnike ili izazovu štetu nijesu dozvoljeni kao ručni prtljag.

Putnik može da preda predmete i životinje kao prtljag, u skladu sa opštim uslovima prevoza.

Željeznički prevoznik može da dozvoli prevoz vozila istovremeno sa prevozom putnika, u skladu sa opštim uslovima prevoza.

Prevoz opasnih stvari kao ručnog prtljaga, predatog prtljaga ili u vozilima koja se u skladu sa ovim zakonom prevoze željeznicom ili na tim vozilima, vrši se u skladu sa Konvencijom o međunarodnom željezničkom prevozu (COTIF), Dodatak C - Pravilnik o međunarodnom prevozu opasnih materija željeznicom (RID pravilnik).

Provjera prtljaga, vozila ili životinja

Član 43

U slučaju sumnje, željeznički prevoznik ima pravo da provjeri da li ručni prtljag, predati prtljag, vozila, uključujući njihov teret i životinje koji se prevoze ispunjavaju uslove prevoza.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, željeznički prevoznik je dužan da omogući putniku da prisustvuje provjeri.

Ako se putnik ne odazove ili mu nije mogao biti uručen poziv da prisustvuje provjeri iz stava 1 ovog člana, željeznički prevoznik je dužan da obezbijedi prisustvo dva nezavisna svjedoka.

Ako provjerom iz stava 1 ovog člana utvrdi da uslovi prevoza nijesu ispoštovani, željeznički prevoznik može da zatraži od putnika da plati troškove provjere.

Ispunjavanje carinskih i drugih zahtjeva

Član 44

Putnik je dužan da ispuni zahtjeve carinskih ili drugih nadležnih organa prilikom prevoza ručnog prtljaga, predatog prtljaga, vozila, uključujući njihov teret ili životinja koje se prevoze.

Putnik je dužan da prisustvuje pregledu predmeta iz stava 1 ovog člana.

Čuvanje ručnog prtljaga

Član 45

Putnik je dužan da čuva ručni prtljag i životinje koje nosi sa sobom.

Predaja i prevoz prtljaga

Član 46

Prtljag se može predati samo uz pokazivanje karte koja važi najmanje do uputne stanice.

Ako je opštim uslovima prevoza predviđeno da se prtljag može predati bez pokazivanja karte, odredbe ovog zakona kojima se uređuju prava i obaveze putnika u vezi sa predatim prtljagom odnose se i na lice koje je predalo prtljag.

Željeznički prevoznik može da otpremi predati prtljag drugim vozom, drugim vidom prevoza ili drugom linijom od one kojom putuje putnik.

Potvrda o predaji prtljaga

Član 47

Ugovorne obaveze koje se odnose na prevoz predatog prtljaga utvrđuju se potvrdom o predaji prtljaga koju željeznički prevoznik izdaje putniku.

Potvrda o predaji prtljaga je dokaz o predaji prtljaga, masi i broju komada prtljaga i o uslovima njegovog prevoza.

Opštim uslovima prevoza određuju se oblik i sadržaj potvrde o predaji prtljaga, jezik i pismo na kojem mora biti odštampana i popunjena.

Potvrda o predaji prtljaga može se izdati u skladu sa članom 9 st. 5 i 6 ovog zakona.

Na potvrdi o predaji prtljaga navodi se naročito:

- 1) naziv željezničkog prevoznika;
- 2) izjava da se prevoz vrši u skladu sa ovim zakonom;
- 3) izjava o postojanju ugovorne obaveze o otpremi predatog prtljaga, na osnovu koje putnik ostvaruje prava koja proizilaze iz ugovora o prevozu.

Putnik je dužan da se prilikom preuzimanja potvrde o predaji prtljaga uvjeri da je potvrda ispunjena u skladu sa njegovim uputstvom.

Nedostatak, nepravilnost ili gubitak potvrde o predaji prtljaga ne može da bude razlog za odbijanje isporuke prtljaga u skladu sa članom 51 ovog zakona.

Plaćanje cijene prevoza predatog prtljaga

Član 48

Ako putnik i željeznički prevoznik ne ugovore drugačije, naknada za prevoz predatog prtljaga plaća se prilikom predaje prtljaga.

Obilježavanje predatog prtljaga

Član 49

Putnik je dužan da na svakom komadu predatog prtljaga, na jasno vidljivom mjestu, na trajan i čitljiv način označi:

- 1) ime, prezime i adresu;
- 2) mjesto odredišta.

Pravo raspolaganja predatim prtljagom

Član 50

Putnik ima pravo da zahtijeva vraćanje prtljaga na mjesto predaje, ako to okolnosti dopuštaju i u skladu sa carinskim propisima ili zahtjevima drugih nadležnih organa.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, putnik je dužan da vrati potvrdu o predaji prtljaga i ako se opštim uslovima prevoza zahtijeva da pokaže voznu kartu.

Opšti uslovi prevoza mogu da sadrže i druge odredbe koje se odnose na pravo raspolaganja predatim prtljagom, a naročito promjenu mjesta odredišta i finansijske obaveze putnika koje iz toga proizlaze.

Isporuka prtljaga

Član 51

Isporuka prtljaga vrši se nakon vraćanja potvrde o predaji prtljaga i, prema potrebi, nakon plaćanja iznosa za isporuku.

Prtljag se isporučuje u mjestu odredišta za koje je predato.

Imalac potvrde o predaji prtljaga može da zatraži isporuku prtljaga u mjestu odredišta odmah nakon isteka ugovorenog roka i, prema potrebi, nakon sprovođenja postupka pred carinskim ili drugim nadležnim organom.

Željeznički prevoznik ima pravo da provjeri da li imalac potvrde o predaji prtljaga ima pravo na isporuku prtljaga.

Prtljag je isporučen imalcu potvrde o predaji prtljaga u mjestu odredišta ako:

- 1) je uručen carinskim ili poreskim organima, u njihovim prostorijama ili skladištima, kada ne podliježu nadzoru željezničkog prevoznika;
- 2) sadrži žive životinje predate drugom licu.

Ako putnik ne vrati potvrdu o predaji prtljaga, željeznički prevoznik je dužan da isporuči prtljag samo licu koje može da dokaže svoje pravo na prtljag.

U slučaju iz stava 6 ovog člana, željeznički prevoznik može da zahtijeva sredstvo obezbjeđenja.

Imalac potvrde o predaji prtljaga čiji prtljag nije isporučen može da zatraži da se na potvrdi evidentiraju dan i vrijeme kada je zatražio isporuku prtljaga iz stava 3 ovog člana.

Imalac prava na isporuku, može da odbije prijem prtljaga, ako željeznički prevoznik ne omogućiti provjeru predatog prtljaga radi utvrđivanja eventualne štete.

Uslovi prevoza vozila

Član 52

Opštim uslovima prevoza vozila određuju se uslovi kojima se uređuje prihvatanje, predaja, utovar i prevoz, istovar i isporuka vozila, kao i obaveze putnika u vezi prevoza vozila.

Potvrda o prevozu vozila

Član 53

Ugovorne obaveze koje se odnose na prevoz vozila utvrđuju se potvrdom o prevozu vozila koja se izdaje putniku.

Potvrda iz stava 1 ovog člana može se uključiti u voznu kartu izdatu putniku.

Odredbe člana 9 st. 5 i 6 ovog zakona primjenjuju se i na potvrdu o prevozu vozila.

Na potvrdi o prevozu vozila naročito se navodi:

- 1) naziv željezničkog prevoznika;

- 2) izjava da se prevoz vrši u skladu sa ovim zakonom;
- 3) izjava o postojanju ugovornih obaveza koje se odnose na prevoz vozila na osnovu koje putnik može da ostvari prava iz ugovora o prevozu vozila.

Putnik je dužan da prilikom prijema potvrde o prevozu vozila provjeri da li je popunjena u skladu sa njegovim uputstvima.

Opštim uslovima prevoza, određuju se oblik i sadržaj potvrde o prevozu vozila, jezik i pismo na kojem mora biti štampana i popunjena.

Shodna primjena

Član 54

Odredbe čl. 46, 48, 49, 50 i 51 ovog zakona primjenjuju se i na vozila koja se prevoze.

Prevoz bicikla

Član 55

Željeznički prevoznik je dužan da omogući putniku da, uz plaćanje naknade, unese biciklo u voz. U vozu u kojem je obavezna rezervacija, mora biti omogućena i rezervacija prevoza bicikla.

Ako se prevoz bicikla, za koji je putnik izvršio rezervaciju, odbije bez opravdanog razloga, putnik ima pravo na preusmjeravanje svog putovanja ili povraćaj troškova, pravo na naknadu i pomoć u skladu sa čl. 27 i 28 i članom 30 stav 3 ovog zakona.

Putnik je dužan da biciklo smjesti na mjesto predviđeno za bicikla, a ako nije predviđeno, dužan je da čuva biciklo i preduzme mjere da spriječi povrede, oštećenja ili ometanje drugih putnika ili željezničkog saobraćaja.

Željeznički prevoznik može da ograniči prevoz bicikala iz bezbjednosnih ili operativnih razloga, a naročito u slučaju ograničenja kapaciteta tokom najvećeg opterećenja (špica) ili tehničkih ograničenja, težine i dimenzija željezničkog vozila.

Željeznički prevoznik je dužan da na svojoj internet stranici objavi uslove za prevoz bicikala, uključujući ažurirane informacije o raspoloživosti kapaciteta, koristeći telematske aplikacije za putnički saobraćaj.

Prilikom nabavke novih željezničkih vozila ili modernizacije postojećih željezničkih vozila, koja zahtijeva novo odobrenje za stavljanje vozila u upotrebu u skladu sa pravilima o interoperabilnosti željezničkog sistema, željeznički prevoznik je dužan da obezbijedi odgovarajući broj mjesta za bicikla u sastavu voza, osim u vagon-restoranima, vagonima za spavanje ili vagonima sa ležajevima (kušeti).

Svaki sastav voza mora da ima najmanje četiri mjesta za bicikla, a planom željezničkog prevoznika, uzimajući u obzir veličinu sastava voza, vrstu usluge i potražnju za prevozom bicikala, može se odrediti veći broj mjesta za bicikla.

Utvrđivanje djelimičnog gubitka ili oštećenja prtljaga ili vozila

Član 56

Ako željeznički prevoznik ili imalac prava utvrde ili posumnjaju da postoji gubitak ili oštećenje prtljaga ili vozila, željeznički prevoznik je dužan da bez odlaganja i ako je moguće u prisustvu putnika ili drugog imaoca prava, sačini zapisnik o prirodi gubitka ili oštećenja, stanju i, ako je moguće, obimu gubitka ili oštećenja prtljaga ili vozila, uzroku i vremenu nastanka.

Željeznički prevoznik izdaje primjerak zapisnika iz stava 1 ovog člana putniku ili drugom imaocu prava, bez naknade.

Ako putnik ili drugi imalac prava nije saglasan sa podacima iz zapisnika, može da zatraži da stanje prtljaga ili vozila kao i uzrok i iznos gubitka ili oštećenja utvrdi stručnjak kojeg zajednički imenuju stranke ugovora o prevozu ili nadležni sud.

2. Odgovornost željezničkog prevoznika za prtljag, životinje i vozila

Odgovornost za ručni prtljag i životinje

Član 57

Željeznički prevoznik nije odgovoran za potpuni ili djelimični gubitak, odnosno oštećenje predmeta, ručnog prtljaga ili životinja za čije čuvanje je odgovoran putnik u skladu sa članom 46 ovog zakona, osim ako se dokaže da su gubitak ili šteta prouzrokovani odgovornošću željezničkog prevoznika.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u slučaju smrti ili povrede putnika, željeznički prevoznik odgovoran je i za gubitak ili štetu koji nastanu zbog potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja predmeta koje je putnik imao na sebi ili kod sebe kao ručni prtljag, uključujući životinje koje je putnik poveo sa sobom.

Odredba člana 60 ovog zakona primjenjuje se na odgovornost iz stava 2 ovog člana.

Iznos naknade štete u slučaju gubitka ili oštećenja predmeta

Član 58

Kada je željeznički prevoznik odgovoran u skladu sa članom 57 stav 2 ovog zakona, dužan je da isplati naknadu štete do iznosa od 1400 specijalnih prava vučenja po putniku.

Isključenje odgovornosti

Član 59

Željeznički prevoznik nije odgovoran za gubitak ili štetu koju putnik pretrpi zbog neispunjenja zahtjeva carinskog ili drugog nadležnog organa.

Odgovornost za predati prtljag

Član 60

Željeznički prevoznik odgovoran je za gubitak ili štetu nastalu zbog potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja predatog prtljaga od trenutka preuzimanja do isporuke, kao i za gubitak ili štetu nastale zbog kašnjenja isporuke.

Željeznički prevoznik oslobađa se odgovornosti iz stava 1 ovog člana u mjeri u kojoj su gubitak, šteta ili kašnjenje pri isporuci bili prouzrokovani krivicom putnika ili su posljedica djelovanja putnika, usljed oštećenja ili mane predatog prtljaga ili u okolnostima koje željeznički prevoznik nije mogao da izbjegne i čije posljedice nije mogao da spriječi.

Željeznički prevoznik oslobađa se odgovornosti iz stava 1 ovog člana, u mjeri u kojoj su gubitak ili šteta nastali zbog:

- 1) nepostojanja ili neadekvatne ambalaže prtljaga;
- 2) posebne prirode prtljaga;
- 3) predaje prtljaga koji sadrži predmete neprihvatljive za prevoz.

Teret dokazivanja

Član 61

Teret dokazivanja da su gubitak, šteta ili kašnjenje isporuke nastali zbog razloga iz člana 60 stav 2 ovog zakona snosi željeznički prevoznik.

Ako željeznički prevoznik, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja, dokaže da su gubitak ili šteta mogli nastati zbog jednog ili više posebnih rizika iz člana 60 stav 3 ovog zakona, smatra se da su gubitak ili šteta posljedica tih rizika.

Lice koje ima pravo na naknadu štete zadržava pravo da dokaže da gubitak ili šteta nijesu nastali zbog rizika iz stava 2 ovog člana.

Odgovornost željezničkih prevoznika koji obavljaju prevoz na osnovu jednog ugovora

Član 62

Ako prevoz obavlja više željezničkih prevoznika na osnovu jednog ugovora, svaki željeznički prevoznik preuzimanjem prtljaga sa potvrdom o predaji prtljaga ili vozila sa potvrdom o prevozu postaje ugovorna strana ugovora o prevozu u odnosu na otpremanje prtljaga ili prevoz vozila, u skladu sa uslovima iz potvrde o predaji prtljaga ili potvrde o prevozu.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, svaki željeznički prevoznik preuzima obaveze koje proizilaze iz potvrde o predaji prtljaga ili potvrde o prevozu i odgovoran je za prevoz tokom cijelog putovanja do isporuke.

Odgovornost izvršnog željezničkog prevoznika

Član 63

Ako je željeznički prevoznik povjerio obavljanje prevoza, u cjelosti ili djelimično, izvršnom željezničkom prevozniku, bez obzira da li je to učinio na osnovu prava iz ugovora o prevozu, željeznički prevoznik je odgovoran za cijeli prevoz.

Odredbe ovog zakona kojima se uređuje odgovornost željezničkog prevoznika primjenjuju se i na odgovornost izvršnog željezničkog prevoznika za prevoz koji on obavlja.

Svaki poseban ugovor kojim željeznički prevoznik preuzima obaveze koje ne proizilaze iz ovog zakona ili se odriče prava koja ima u skladu sa ovim zakonom, nema pravno dejstvo prema izvršnom željezničkom prevozniku, osim ako ih taj prevoznik izričito i u pisanom obliku prihvati.

Željeznički prevoznik je odgovoran za cijeli prevoz, bez obzira da li izvršni željeznički prevoznik prihvata obaveze u skladu sa stavom 3 ovog člana.

U slučaju odgovornosti željezničkog prevoznika i izvršnog željezničkog prevoznika do mjere u kojoj su odgovorni, njihova odgovornost je solidarna.

Ukupan iznos naknade štete koju plaća željeznički prevoznik, izvršni željeznički prevoznik, njihovi zaposleni ili druga lica koja pružaju usluge za obavljanje prevoza ne može biti veći od iznosa propisanih ovim zakonom.

Pretpostavka gubitka prtljaga

Član 64

Imalac potvrde o predaji prtljaga može da željezničkom prevozniku koji mu je izdao potvrdu o predaji prtljaga, prtljag prijavi kao izgubljen, bez podnošenja dodatnih dokaza, ako nije isporučen ili stavljen na raspolaganje u roku od 14 dana, od dana kada je zatražio isporuku u skladu sa članom 51 stav 3 ovog zakona.

Ako je prtljag iz stava 1 ovog člana pronađen u roku od godinu dana od dana podnošenja zahtjeva za isporuku, željeznički prevoznik dužan je da o tome obavijesti imalca potvrde o predaji prtljaga, ako je njegova adresa poznata ili se može utvrditi.

Lice iz stava 2 ovog člana, ima pravo da u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja da zatraži isporuku prtljaga.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, imalac prava dužan je da plati troškove prevoza prtljaga od mjesta predaje do mjesta gdje je izvršena isporuka i vrati primljeni iznos naknade štete, umanjen za sve troškove koji su uključeni u naknadu.

Imalac prava iz stava 4 ovog člana zadržava pravo na potraživanje naknade za kašnjenje isporuke iz člana 67 ovog zakona.

Ako putnik ne zatraži pronađeni prtljag u roku iz stava 3 ovog člana ili je prošlo više od godinu dana od dana pronalaska prtljaga, željeznički prevoznik može slobodno da raspolaže tim prtljagom u skladu sa propisima koji važe u mjestu u kojem je prtljag pronađen.

Naknada štete za gubitak prtljaga

Član 65

Željeznički prevoznik odgovara za naknadu štete nastale zbog potpunog ili djelimičnog gubitka predatog prtljaga i dužan je da isplati naknadu:

1) ako je visina štete dokazana, u iznosu koji ne može preći 80 specijalnih prava vučenja po kilogramu bruto mase koji nedostaje ili 1200 specijalnih prava vučenja po komadu prtljaga;

2) ako visina štete nije dokazana, ugovornu kaznu od 20 specijalnih prava vučenja po kilogramu bruto mase koja nedostaje ili 300 specijalnih prava vučenja po komadu prtljaga.

Način plaćanja naknade po kilogramu bruto mase koji nedostaje ili po komadu prtljaga, određuje se opštim uslovima prevoza željezničkog prevoznika.

Željeznički prevoznik dužan je da pored naknade štete iz stava 1 ovog člana, izvrši povrat troškova prevoza prtljaga i drugih iznosa plaćenih u vezi sa prevozom izgubljenog prtljaga, uključujući plaćene carinske i druge troškove.

Naknada štete za oštećeni prtljag

Član 66

U slučaju oštećenja predatog prtljaga željeznički prevoznik dužan je da plati naknadu koja je jednaka gubitku vrijednosti prtljaga.

Naknada iz stava 1 ovog člana ne može preći iznos ako je:

1) cijeli prtljag izgubio na vrijednosti zbog oštećenja, koji bi se isplatio u slučaju potpunog gubitka prtljaga;

2) samo dio prtljaga izgubio na vrijednosti zbog oštećenja, koji bi se isplatio da je taj dio prtljaga izgubljen.

Naknada štete zbog kašnjenja u isporuci prtljaga

Član 67

Za štetu nastalu zbog kašnjenja u isporuci prtljaga željeznički prevoznik dužan je da za svaki cjelokupan period od 24 sata, računajući od dana podnošenja zahtjeva za isporuku, a najviše za 14 dana, isplati naknadu i to ako imalac prava:

1) dokaže da je pretrpio gubitak ili štetu, naknadu koja je jednaka tom iznosu gubitka ili štete, ali najviše 0,80 specijalnih prava vučenja po kilogramu bruto mase prtljaga ili 14 specijalnih prava vučenja po komadu prtljaga koji je isporučen sa zakašnjenjem;

2) ne dokaže da je pretrpio gubitak ili štetu, ugovornu kaznu od 0,14 specijalnih prava vučenja po kilogramu bruto mase prtljaga ili 2,80 specijalnih prava vučenja po komadu prtljaga koji je isporučena sa zakašnjenjem.

Način plaćanja naknade po kilogramu bruto mase koji nedostaje ili po komadu prtljaga iz stava 1 ovog člana određuje se opštim uslovima prevoza.

U slučaju potpunog gubitka prtljaga, naknada iz stava 1 ovog člana ne može se zahtijevati uz naknadu iz člana 65 ovog zakona.

U slučaju djelimičnog gubitka prtljaga naknada štete iz stava 1 ovog člana isplaćuje se za dio prtljaga koji nije izgubljen.

U slučaju oštećenja prtljaga koje nije posljedica zakašnjele isporuke, naknada iz stava 1 ovog člana isplaćuje se, prema potrebi, uz naknadu iz člana 65 ovog zakona.

Ukupan iznos naknade iz stava 1 ovog člana zajedno sa iznosom naknade iz čl. 65 i 66 ovog zakona, ne može da bude veći od iznosa naknade štete koji bi trebalo platiti u slučaju potpunog gubitka prtljaga.

Naknada za kašnjenje prilikom utovara vozila

Član 68

U slučaju kašnjenja prilikom utovara vozila odgovornošću željezničkog prevoznika ili kašnjenja pri isporuci vozila, željeznički prevoznik dužan je da imaocu prava koji dokaže da je pretrpio gubitak ili štetu, isplati naknadu u visini do iznosa cijene prevoza.

Ako imalac prava u slučaju iz stava 1 ovog člana odluči da ne nastavi sa ugovorom o prevozu, ima pravo na povraćaj cijene prevoza.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, ako imalac prava dokaže da je gubitak ili šteta pretrpljena zbog kašnjenja, može da zatraži naknadu koja ne može biti veća od cijene prevoza.

Naknada za gubitak ili oštećenje vozila

Član 69

Ako imalac prava dokaže da je šteta nastala zbog potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja vozila, željeznički prevoznik dužan je da imaocu prava isplati naknadu štete koja se izračunava na osnovu uobičajene vrijednosti vozila.

Iznos naknade iz stava 1 ovog člana ne može da bude veći od 8000 specijalnih prava vučenja po vozilu.

Ako je prikolica prikachena za vozilo iz stava 1 ovog člana, smatra se posebnim vozilom.

Odgovornost za druge predmete

Član 70

Željeznički prevoznik odgovara za gubitak ili štetu na predmetima ostavljenim u vozilu ili predmetima koji se nalaze u prtljažniku pričvršćenom na vozilu, samo ako je gubitak ili šteta prouzrokovana njegovom odgovornošću.

Iznos naknade štete iz stava 1 ovog člana ne može da bude veći od 1400 specijalnih prava vučenja.

Željeznički prevoznik odgovara za gubitak ili štetu na predmetima pričvršćenim spolja na vozilu, uključujući prtljažnik iz stava 1 ovog člana, samo ako se dokaže da gubitak ili šteta proizilaze iz radnje ili propusta koje je učinio željeznički prevoznik, namjerno kako bi izazvao takav gubitak ili štetu, ili iz nemara znajući da će vjerovatno doći do takvog gubitka ili štete.

Shodna primjena

Član 71

Odredbe ovog zakona kojima se uređuje odgovornost za prtljag primjenjuju se i na vozila u prevozu.

IV. ZAŠTITA PRAVA PUTNIKA

Prigovor

Član 72

Putnik koji smatra da mu je prekršeno pravo koje ima na osnovu ovog zakona, može da podnese željezničkom prevozniku pisani prigovor sa odgovarajućim dokazima.

Prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi se najkasnije u roku od 90 dana od dana nastanka razloga za podnošenje prigovora.

Željeznički prevoznik dužan je da u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora odluči po prigovoru iz stava 1 ovog člana.

Ako željeznički prevoznik u roku od 30 dana od dana podnošenja prigovora, ne odluči po prigovoru ili odbije prigovor iz st. 1 i 2 ovog člana, putnik može da podnese žalbu Agenciji.

Agencija je dužna da potvrdi prijem žalbe u roku od dvije sedmice od dana zaprimanja.

Agencija je dužna da odluči po žalbi u roku od tri mjeseca od dana pokretanja postupka. Agencija je ovlaštena da rok iz stava 6 ovog člana produži u slučajevima koji uključuju sudski postupak za dodatna tri mjeseca i dužna je da obavjesti putnika o razlozima za produžavanje roka, kao i o očekivanom vremenu potrebnom za završetak postupka.

Postupak odlučivanja po prigovoru mora biti dostupan javnosti, uključujući lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću, a obavještenje o tome mora da bude dostupno na zahtjev i sačinjeno na crnogorskom jeziku.

U izvještaju iz člana 33 stav 3 ovog zakona željeznički prevoznik objavljuje broj i vrstu primljenih i riješenih prigovora, vrijeme potrebno za postupanje po prigovoru i mjere za poboljšanje svojih usluga.

Dostavljanje podataka Agenciji

Član 73

Radi kontrole kvaliteta željezničkih usluga koju obezbjeđuju u skladu sa ovim zakonom, uključujući i zaštitu prava putnika i obavljanja drugih poslova Agencije uvrđenih ovim zakonom, željeznički prevoznik i upravljač infrastrukture dužni su da na zahtjev Agenciji dostavljaju kontakt podatke, kao i druge podatke i informacije bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od prijema zahtjeva.

Agencija može u složenim slučajevima koji uključuju sudski postupak da produži rok iz stava 1 ovog člana najviše 90 dana od prijema zahtjeva.

Agencija je dužna da na svake dvije godine, do 30. juna naredne kalendarske godine, objavi izvještaj sa statističkim podacima o svojim aktivnostima.

Odgovornost putnika za gubitak ili štetu

Član 74

Putnik je odgovoran željezničkom prevozniku za svaki gubitak ili štetu:

1) koji nastanu zbog neispunjavanja obaveza na osnovu:

— zahtjeva carinskih i drugih nadležnih organa, kao i obaveze obilježavanja prtljaga,

— ovog zakona,

— prevoza opasnih i štetnih materija u skladu sa Konvencijom o međunarodnom željezničkom prevozu (COTIF), Dodatak C - Pravilnik o međunarodnom prevozu opasnih materija željeznicom (RID pravilnik); ili

2) koje prouzrokuje predmetima i životinjama koje nosi sa sobom.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na putnika koji dokaže:

1) da su gubitak ili šteta nastali zbog okolnosti koje nije mogao da izbjegne;

2) čije posljedice nije mogao da spriječi; i

3) da je postupao sa pažnjom koja se zahtijeva od savjesnog putnika.

Odredba stava 2 ovog člana ne utiče na odgovornost željezničkog prevoznika iz člana 34 i člana 57 stav 2 ovog zakona.

V. ODNOSI MEĐU PREVOZNICIMA

Raspodjela cijene prevoza

Član 75

Željeznički prevoznik koji je naplatio ili je trebao da naplati prevozninu dužan je da drugim željezničkim prevoznicima koji su učestvovali u prevozu isplati njihov udio u cijeni prevoza.

Način plaćanja udjela iz stava 1 ovog člana željeznički prevoznici uređuju sporazumom.

Odredbe člana 8 stav 5, člana 47 stav 2 i člana 53 stav 1 ovog zakona primjenjuju se i na međusobne odnose željezničkih prevoznika.

Pravo na regres

Član 76

Željeznički prevoznik koji je isplatio naknadu štete na osnovu ovog zakona ima pravo na regres od željezničkih prevoznika koji su učestvovali u prevozu u skladu sa sljedećim uslovima:

1) željeznički prevoznik koji je prouzrokovao gubitak ili štetu snosi isključivu odgovornost za taj gubitak ili štetu;

2) ako je gubitak ili štetu prouzrokovalo više željezničkih prevoznika, svaki od njih odgovara za gubitak ili štetu koje je prouzrokovao,

3) ako se ne može dokazati koji je od željezničkih prevoznika prouzrokovao gubitak ili štetu, iznos naknade štete se dijeli među željezničkim prevoznicima koji su učestvovali u prevozu srazmjerno udjelu u gubitku ili šteti, osim prevoznika koji dokaže da nije odgovoran.

U slučaju nesolventnosti željezničkog prevoznika iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana, njegov neplaćeni udio raspoređuje se na ostale željezničke prevoznike koji su učestvovali u prevozu, srazmjerno njihovom udjelu u cijeni prevoza.

Postupak regresa

Član 77

Plaćanje koje je izvršio željeznički prevoznik radi naknade štete, a na osnovu sudske odluke, ne može osporiti željeznički prevoznik od kog se ostvaruje pravo na regres, ako je bio obaviješten o postupku i da u njemu učestvuje.

Željeznički prevoznik koji ostvaruje pravo na regres može da podnese zahtjev u jednom postupku protiv svih željezničkih prevoznika sa kojima nije postigao sporazum o povraćaju.

Željeznički prevoznik koji ostvaruje pravo na regres može da pokrene postupak pred sudom države na čijoj teritoriji željeznički prevoznik koji je učestvovao u prevozu ima registrovano sjedište, sjedište uprave ili glavno mjesto poslovanja, odnosno poslovnicu ili agenciju koja je zaključila ugovor o prevozu.

Ako se postupak pokreće protiv više željezničkih prevoznika, željeznički prevoznik koji podnosi tužbu ima pravo izbora u skladu sa stavom 3 ovog člana.

Postupak za ostvarivanje prava na regres ne može se spojiti sa postupkom za naknadu štete koji je pokrenulo lice koje ima pravo na osnovu ugovora o prevozu.

Željeznički prevoznici mogu i sporazumom da urede međusobne odnose u vezi sa ostvarivanjem prava na regres.

VI. PREVOZ ROBE

1. Ugovor o prevozu robe i tovarni list

Ugovor o prevozu robe

Član 78

Ugovorom o prevozu robe željeznički prevoznik se obavezuje da će robu predatu na prevoz prevesti do uputne stanice i isporučiti primaocu, a pošiljalac se obavezuje da za izvršeni prevoz robe željezničkom prevozniku isplati ugovorenu naknadu.

Ugovor o prevozu robe zaključen je kada željeznički prevoznik primi na prevoz robu sa tovarnim listom.

Tovarni list

Član 79

Tovarni list potpisuju pošiljalac i željeznički prevoznik.

Potpis se može zamijeniti žigom ili digitalnim pečatom.

Za svaku pošiljku treba da se sastavi jedan tovarni list.

Ako između pošiljaoca i željezničkog prevoznika nije drugačije ugovoreno, jedan tovarni list može da se odnosi samo na tovar u jednim kolima.

Željeznički prevoznik je dužan da na primjerku (duplikatu) tovarnog lista koji se predaje pošiljaocu naznači dan prijema robe na prevoz, a za lako kvarljivu robu i živu životinju i vrijeme njihovog prijema na prevoz.

Duplikat tovarnog lista nema važnost tovarnog lista koji prati pošiljku.

Tovarni list u elektronskom obliku

Član 80

Tovarni list i duplikat teretnog lista mogu se sačiniti i u elektronskom obliku.

Postupci koji se koriste za evidentiranje i obradu podataka iz elektronskog teretnog lista moraju biti funkcionalno istovjetni podacima za pisani oblik.

Prijem robe na direktan prevoz

Član 81

Željeznički prevoznik je dužan da u skladu sa ovim zakonom primi robu na direktan prevoz od otpadne do uputne stanice, bez obzira na broj željezničkih prevoznika koji učestvuju u prevozu.

Odgovornost pošiljaoca

Član 82

Pošiljalac je odgovoran za štetu prouzrokovanu licima, voznim sredstvima i drugim stvarima

- dejstvom svojstva robe koja je predata na prevoz, ako željezničkom prevozniku ta svojstva nijesu bila, niti su morala biti poznata.

Predaja tovarnog lista

Član 83

Pošiljalac je dužan da za svaku pošiljku preda željezničkom prevozniku tovarni list na obrascu željezničkog prevoznika.

Za pošiljku koja se prevozi pod posebnim uslovima u vozu za prevoz putnika predaje se poseban tovarni list.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za robu za čiji je utovar, zbog njenih dimenzija, potrebno više kola ili za koju je drugačije ugovoreno, može se izdati jedan poseban tovarni list.

Sadržaj tovarnog lista

Član 84

Tovarni list mora da sadrži sljedeće podatke:

- 1) mjesto i datum izdavanja (žig odpravne stanice);
- 2) ime i adresu, odnosno naziv i sjedište pošiljaoca;
- 3) naziv i sjedište željezničkog prevoznika koji je zaključio ugovor o prevozu;
- 4) ime i adresu, odnosno naziv i sjedište lica kojem je roba neposredno predata, ako to nije željeznički prevoznik iz tačke 3 ovog stava;
- 5) mjesto i datum preuzimanja robe;
- 6) naziv uputne stanice, prema imeniku željezničkih stanica i mjesto izdavanja;
- 7) ime i adresu primaoca;
- 8) naznačenje vrste robe i pakovanja, a kod opasnih stvari naznačenje u skladu sa propisom kojim se uređuje međunarodni željeznički prevoz opasnih materija;
- 9) količinu (broj) komada, posebne oznake i brojeve potrebne za identifikaciju denčanih pošiljki;
- 10) broj kola kod prevoza kolskih pošiljki;
- 11) broj željezničkog vozila koje se prevozi na sopstvenim točkovima, ako se predaje na prevoz kao stvar;
- 12) u slučaju intermodalnih transportnih jedinica, vrstu, broj ili ostala obilježja potrebna za identifikaciju;
- 13) bruto masu robe ili podatke o količini robe izražene na drugi način;
- 14) listu isprava koje su priložene uz tovarni list ili su stavljene na raspolaganje željezničkom prevozniku u određenom službenom mjestu ili mjestu koje je ugovorom dogovoreno, u skladu sa carinskim i drugim propisima;
- 15) troškove u vezi sa prevozom (prevoznina, naknade za sporedne usluge, carinske dažbine i drugi troškovi koji nastanu od zaključenja ugovora do izdavanja).

Drugi podaci koji se unose u tovarni list

Član 85

Tovarni list, u skladu sa uslovima prevoza utvrđenim ugovorom o prevozu, mora da sadrži i sljedeće podatke:

- 1) kod prevoza u kojem učestvuje više željezničkih prevoznika, ime, odnosno naziv željezničkih prevoznika koji su dužni isporučiti robu;
- 2) troškove koje preuzima pošiljalac;
- 3) iznos koji se treba naplatiti pouzecom kod izdavanja robe;
- 4) podatke o vrijednosti robe i iznose za obezbjeđenje urednog izdavanja;
- 5) ugovoreni rok isporuke;
- 6) ugovoreni prevozni put;
- 7) listu isprava koje se, pored isprava iz člana 84 stav 1 tačka 14 ovog zakona, predaju željezničkom prevozniku;
- 8) podatke pošiljaoca o broju i opisu plombi koje je stavio na kola.

Odgovornost pošiljaoca za podatke

Član 86

Pošiljalac je odgovoran za tačnost, ispravnost i potpunost svih podataka i izjava koje unosi u tovarni list, kao i za tačnost podataka i izjava koje na njegov zahtjev unese željeznički prevoznik.

2. Prenosivi tovarni list

Izdavanje prenosivog tovarnog lista

Član 87

Pošiljalac i željeznički prevoznik mogu sporazumno da odrede da željeznički prevoznik izda tovarni list po naredbi ili na donosioca (prenosivi tovarni list).

Na primjerku tovarnog lista koji se predaje pošiljaocu mora biti naznačeno da je prenosivi tovarni list, a na primjerku koji prati pošiljku da je izdat prenosivi tovarni list.

Prenosivi tovarni list potpisuju željeznički prevoznik i pošiljalac ili lica koja oni ovlaste.

Ako je izvršen prepis prenosivog tovarnog lista, na svakom primjerku prepisa to mora biti vidljivo označeno i ti prepisi moraju sadržati upozorenje da se na osnovu njih ne može raspolagati sa pošiljkom.

Uslovi ugovora o prevozu i tarifa obavezuju imaoca prenosivog tovarnog lista koji nije pošiljalac samo ako su sadržani u prenosivom tovarnom listu ili se na njih u tovarnom listu izričito poziva.

Prenošenje prenosivog tovarnog lista

Član 88

Prenosivi tovarni list po naredbi prenosi se indosamentom, a prenosivi tovarni list na donosioca predajom.

Ako u prenosivom tovarnom listu po naredbi nije naznačen primalac robe, takav tovarni list prenosi se naredbom pošiljaoca.

Način plaćanja prevoznih i drugih troškova

Član 89

Prevozni i drugi troškovi nastali u toku prevoza plaćaju se po tarifi koja se primjenjuje na dan zaključenja ugovora o prevozu.

Ako između pošiljaoca i željezničkog prevoznika nije drugačije ugovoreno, svi troškovi (ugovorena naknada, naknade za sporedne usluge, carinske dažbine i drugi troškovi koji nastanu od zaključenja ugovora do isporuke) padaju na teret pošiljaoca.

Ako na osnovu ugovora između pošiljaoca i željezničkog prevoznika troškove plaća primalac, a primalac ne podigne tovarni list i ne izmijeni ugovor o prevozu, za plaćanje troškova odgovoran je pošiljalac.

Ugovorom može biti predviđeno pravo pošiljaoca da izdavanje pošiljke primaocu uslovi isplatom određenog novčanog iznosa (plaćanjem pouzećem).

3. Provjeravanje i utvrđivanje mase i sadržine pošiljke

Provjera pošiljke

Član 90

Za utvrđivanje mase i broja komada pošiljke korisnik prevoza plaća ugovorenu naknadu.

Željeznički prevoznik ima pravo da u svakom trenutku, uz saglasnost imaoca prava, provjeri da li su ispunjeni opšti uslovi prevoza i da li pošiljka odgovara podacima koje je pošiljalac upisao u tovarni list.

Željeznički prevoznik može da otvori i provjeri sadržaj pošiljke uz pristanak imaoca prava, osim:

- 1) kada postoji osnovana sumnja da se u pošiljci nalaze predmeti čiji prevoz je zabranjen;
- 2) kada je pošiljka oštećena i da je ugrožen njen sadržaj;
- 3) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

Željeznički prevoznik je dužan da, na zahtjev pošiljaoca, izvrši provjeru mase i sadržaja pošiljke ukoliko raspolaže odgovarajućim sredstvima za provjeru i ako priroda robe i saobraćajne prilike to dopuštaju.

Za netačne podatke iz tovarnog lista o pošiljci koji utiču na visinu prevoznine, kao i za razliku u masi preko 2%, željeznički prevoznik ima pravo da, pored naplaćene prevoznine, naplati i dvostruki iznos razlike u prevoznini.

Odgovornost za nepravilnosti pri utovaru, istovaru i pakovanju pošiljke

Član 91

Pošiljalac odgovara za sve posljedice nepravilnog utovara robe koje je izvršio i dužan je da naknadi štetu koju željeznički prevoznik usljed toga pretrpi.

Dokazivanje da je utovar izvršen nepravilno pada na teret željezničkog prevoznika.

Primalac odgovara za sve posljedice nepravilnog istovara robe.

Ako je pošiljku utovarilo pošiljalac, podaci u tovarnom listu koji se odnose na masu i broj komada pošiljke služe kao dokaz prema željezničkom prevozniku, samo kada je željeznički prevoznik utvrdio masu i broj komada pošiljke i to potvrdio u tovarnom listu.

Podaci u tovarnom listu mogu se dokazivati i na drugi način.

Ako se utvrdi da stvarni manjak u masi ili broju komada pošiljke ne odgovara podacima iz tovarnog lista, ti podaci ne mogu da služe kao dokaz, a naročito ako su kola predata primaocu sa ispravnim originalnim plombama.

Pošiljalac odgovara željezničkom prevozniku za svaki gubitak ili štetu i troškove koji nastanu zbog nedostataka ili grešaka u pakovanju robe, osim ako su nedostaci bili očigledni ili poznati željezničkom prevozniku u momentu preuzimanja robe, a željeznički prevoznik nije dao primjedbu u vezi sa tim.

Postupanje prevoznika u slučaju netačnih podataka u tovarnom listu

Član 92

Ako se usljed neispravno, netačno ili nepotpuno upisanih podataka ili izjava u tovarnom listu prevozi pošiljka sa robom koja je isključena od prevoza ili sa robom koja se prevozi pod posebnim uslovima, a ti uslovi nijesu ispunjeni, odnosno ako se kola preoptereće (preteg), željeznički prevoznik može cijelu pošiljku, odnosno preteg istovariti na prvoj stanici na kojoj je to moguće, na trošak i rizik pošiljaoca i da ga o istovaru obavijesti.

U slučaju iz stava 1 ovog člana željeznički prevoznik ima pravo da zahtijeva trostruki iznos naknade za izvršeni prevoz, kao i naknadu štete koja je usljed toga nastala.

4. Obavljanje carinskih i drugih radnji

Carinske i druge radnje tokom prevoza

Član 93

Željeznički prevoznik može u toku prevoza da, za račun korisnika prevoza, omogućiti nesmetano obavljanje carinske i druge propisane radnje.

Isprave za izvršenje radnji na osnovu carinskih i drugih propisa

Član 94

Pošiljalac je dužan da uz tovarni list priloži isprave potrebne za izvršenje radnji koje se, na osnovu carinskih i drugih propisa, moraju obaviti prije izdavanja pošiljke primaocu.

Željeznički prevoznik nije dužan da ispituje da li su podnesene isprave tačne i dovoljne.

Pošiljalac odgovara željezničkom prevozniku za štetu nastalu usljed nedostatka, netačnosti, odnosno neispravnosti isprava, osim u slučaju odgovornosti željezničkog prevoznika.

Željeznički prevoznik odgovara za štetu nastalu gubitkom ili nepravilnom upotrebom isprava priloženih uz tovarni list, osim ako dokaže da nije kriv za štetu.

Naknada štete iz stava 4 ovog člana ne može biti veća od iznosa koji bi željeznički prevoznik bio dužan da naknadi da je roba predata na prevoz izgubljena.

5. Izmjena ugovora o prevozu

Način izmjene ugovora o prevozu

Član 95

Pošiljalac ima pravo da raspolaže robom i da, uz obavezu naknade troškova, naknadno mijenja ugovor o prevozu, na način da može zahtijevati od željezničkog prevoznika da se:

- 1) prevoz robe uz put zaustavi;
- 2) izdavanje robe odloži;
- 3) roba izda nekom drugom primaocu;
- 4) roba izda u nekoj drugoj uputnoj stanici;
- 5) roba vrati u otpravnu stanicu;
- 6) novčani iznosi, za koje je u tovarnom listu naznačeno da će ih platiti primalac, naplate od njega;
- 7) roba naknadno opteretiti pouzecom ili da se iznos pouzeća poveća ili smanji ili da se od pouzeća odustane.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na denčane pošiljke.

Pravo pošiljaoca da mijenja ugovor o prevozu prestaje u trenutku kada primalac preuzme tovarni list ili roba.

Zahtjev za izmjenu ugovora o prevozu, kao i potvrda o prijemu zahtjeva, moraju biti podneseni u pisanom obliku.

Pravo primaoca na izmjenu ugovora o prevozu

Član 96

Primalac ima pravo da izmijeni ugovor o prevozu od trenutka preuzimanja tovarnog lista ako pošiljalac u tovarnom listu naznači da primalac ima pravo da raspolaže pošiljkom ili ako mu pošiljalac preda duplikat tovarnog lista.

Prestanak prava primaoca na izmjenu ugovora o prevozu

Član 97

Pravo primaoca da mijenja ugovor o prevozu prestaje u trenutku preuzimanja robe.

Ako je primalac zahtijevao da se roba izda drugom licu, to lice nije ovlašteno da mijenja ugovor o prevozu.

Odbijanje zahtjeva za izmjenu ugovora o prevozu

Član 98

Željeznički prevoznik može da odbije zahtjev za izmjenu ugovora o prevozu, ako:

— izmjena ugovora više nije moguća u trenutku prispjeća zahtjeva u stanicu koja treba da ga izvrši;

— bi usljed izmjene ugovora došlo do poremećaja u saobraćaju;

— je izmjena ugovora u suprotnosti sa carinskim ili drugim propisima;

— u slučaju izmjene uputne stanice, vrijednost robe ne bi pokrila troškove prevoza do nove uputne stanice, osim ako se iznos tih troškova odmah plati ili preuzme jemstvo.

Odgovornost zbog neizvršenja izmjene ugovora o prevozu

Član 99

Ako željeznički prevoznik ne postupi po zahtjevu za izmjenu ugovora, osim u slučajevima iz člana 98 ovog zakona, odgovoran je za štetu koja zbog toga nastane.

Naknada štete u slučaju iz stava 1 ovog člana ne može biti veća od iznosa koji bi željeznički prevoznik bio dužan da naknadi da je roba predata na prevoz izgubljena.

6. Izvršenje prevoza

Pakovanje i obilježavanje pošiljke

Član 100

Pošiljalac je dužan da upakuje pošiljku na način da se za vrijeme prevoza sačuva od potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja, kao i da spriječi nanošenje štete licima, voznim sredstvima ili drugoj robi.

Pošiljalac odgovara za štetu prouzrokovanu željezničkom prevozniku ili drugim licima ako stvar nije na odgovarajući način upakovana ili obilježena.

Rok utovara pošiljke

Član 101

Pošiljalac je dužan da utovari robu u ugovorenom roku utovara.

Ako pošiljalac prekorači rok utovara, željeznički prevoznik ima pravo na naknadu.

Ako je rok utovara prekoračen za više od 24 časa, željeznički prevoznik može, na trošak i rizik pošiljaoca, istovariti robu i dati je na privremeni smještaj ili je predati na čuvanje špediteru ili javnom skladištu.

Rok isporuke

Član 102

Željeznički prevoznik dužan je da preveze pošiljke u ugovorenom roku isporuke.

Rok isporuke počinje da teče od preuzimanja robe i produžava se za vrijeme zadržavanja koje je prouzrokovano bez odgovornosti prevoznika.

Pošiljalac i željeznički prevoznik ugovaraju rok isporuke.

Ako rok isporuke nije ugovoren, ne može biti duži od:

1) za kolske pošiljke:

- otpravni rok - 12 časova,

- prevozni rok, za svakih otpočetih 400 km - 24 časa;

2) za denčane pošiljke:

- otpravni rok - 24 časa,

- prevozni rok, za svakih započetih 200 km - 24 časa.

Rastojanje se računa prema ugovorenom prevoznom putu ili, ako se prevoz ne može obaviti ugovorenim prevoznim putem, prema najkraćem prevoznom putu.

Rok isporuke ne teče nedjeljom i za vrijeme prazničkih dana u skladu sa zakonom, kao ni za vrijeme zadržavanja pošiljke usljed:

- 1) provjeravanja mase i sadržine pošiljke, ako je tim provjeravanjem utvrđena netačnost podataka u tovarnom listu;
 - 2) obavljanja radnji carinskih ili drugih nadležnih organa;
 - 3) izmjene ugovora o prevozu izvršene na zahtjev pošiljaoca;
 - 4) radnji u vezi sa pošiljkom (hranjenje i pojenje živih životinja, dodavanje leda i drugo);
 - 5) drugih uzroka koji sprječavaju početak ili nastavljanje prevoza, ako za to nije kriv prevoznik.
- Željeznički prevoznik može produžiti rok isporuke zbog okolnosti iz stava 6 ovog člana samo ako je uzrok i trajanje zadržavanja pošiljke prethodno upisao u tovarni list.

Prevoz pošiljke je izvršen u roku isporuke ako je prije njegovog isteka primalac obaviješten o prispjeću pošiljke i ako je pošiljka pripremljena za izdavanje, a za pošiljku o čijem se prispjeću ne izvještava, ako je prije isteka roka isporuke pošiljka pripremljena za izdavanje.

Izvještavanje o izdavanju pošiljke

Član 103

Željeznički prevoznik je dužan da izvjesti primaoca, bez odlaganja, čim pošiljku pripremi za izdavanje i ima pravo na naknadu troškova izvještavanja, ako ugovorom nije drugačije određeno.

Prilikom izvještavanja, željeznički prevoznik je dužan da naznači rok u kome primalac mora preuzeti pošiljku.

Ako drugačije nije ugovoreno, izvještavanje se može izvršiti:

- preporučenim pismom, 24 časa poslije predaje pisma pošti;
- telegramom, 12 časova poslije predaje telegrama;
- telefonom, teleksom ili telefaksom, poslije završenog razgovora, odnosno predaje teleksa ili telefaksa;
- neposredno, predajom izvještaja.

Smetnje tokom prevoza robe

Član 104

Ako prilikom prevoza robe nastupe smetnje koje se mogu otkloniti prevozom pomoćnim putem, roba će se prevesti do uputne stanice tim putem, bez naplate veće prevoznine.

Ako smetnja u prevozu nije nastala odgovornošću željezničkog prevoznika, rok isporuke računa se prema pređenom prevoznom putu.

Ako usljed nastalih smetnji ili iz drugih razloga dalji prevoz nije moguć, pošiljalac može raskinuti ugovor o prevozu, ali je dužan da željezničkom prevozniku plati naknadu za izvršeni prevoz, kao i troškove u vezi sa prevozom predviđene tarifom, ako smetnje, odnosno drugi razlozi nijesu nastali odgovornošću željezničkog prevoznika.

Pošiljalac može u tovarnom listu dati uputstvo za slučaj da se prilikom prevoza pojavi smetnja.

Smetnja prilikom izdavanja pošiljke

Član 105

Smetnja prilikom izdavanja pošiljke postoji, ako:

- se primalac ne može pronaći;
- primalac odbije prijem pošiljke;
- tovarni list nije iskupljen u predviđenom roku;
- je izdavanje pošiljke zabranio nadležni organ.

Postupanje željezničkog prevoznika u slučaju smetnji prilikom izdavanja pošiljke

Član 106

Željeznički prevoznik je dužan da, bez odlaganja, obavijesti pošiljaoca o smetnji prilikom izdavanja pošiljke i da zatraži uputstva, osim ako je pošiljalac putem navoda u tovarnom listu naložio da mu se roba vrati ako nastane smetnja prilikom izdavanja.

Kada smetnja prilikom izdavanja pošiljke prestane prije prispjeća uputstva pošiljaoca željezničkom prevozniku, roba se izdaje primaocu, o čemu se pošiljalac obavještava bez odlaganja.

Ako uputstvo pošiljaoca ne prispje u primjerenom roku ili se ne može izvršiti ili ako nije moguće izvjestiti pošiljaoca, željeznički prevoznik ima pravo da pošiljku preda na privremeni smještaj, na trošak i rizik pošiljaoca i za nju odgovara kao čuvar.

U slučaju iz stava 3 ovog člana željeznički prevoznik ima pravo da na trošak i rizik pošiljaoca preda pošiljku špediteru ili javnom skladištu i odgovara za njihov izbor.

Željeznički prevoznik je dužan da, bez odlaganja, izvjesti pošiljaoca o preduzetim radnjama iz st. 3 i 4 ovog člana.

Raspologanje pošiljkom u slučaju smetnji

Član 107

Ako pošiljalac, u slučaju smetnji prilikom prevoza ili izdavanja, u razumnom roku ne da uputstva i ako se smetnje prilikom prevoza ili izdavanja ne mogu otkloniti, željeznički prevoznik može pošiljku da vrati pošiljaocu o njegovom trošku ili, ako je to opravdano zbog lako kvarljive robe, opšteg stanja robe ili ako su troškovi skladištenja nesrazmjerni sa vrijednošću robe, da je uništi.

Izdavanje robe

Član 108

Željeznički prevoznik je dužan da u uputnoj stanici koju je označio pošiljalac izda primaocu tovarni list i pošiljku predatu na prevoz, nakon što primalac potvrdi njihov prijem i uplati iznose navedene u tovarnom listu.

Roba je izdata primaocu ako je izvršena predaja javnom skladištu, špediteru i carinskim ili drugim nadležnim organima, na privremeni smještaj u slučajevima određenim ovim zakonom, kao i drugom željezničkom prevozniku po nalogu imaoca prava raspolaganja robom.

Tovarni list i roba predata na prevoz izdaju se donosiocu izvještaja o prispjeću robe na kome je primalac potvrdio prijem.

Isključenje odgovornosti

Član 109

Željeznički prevoznik ne odgovara za gubitak ili štetu koja nastane usljed gubitka pribora koji nije upisan na obje strane vozila ili nije naveden u inventaru koji prati vozilo.

7. Odnosnje i prodaja pošiljke

Rok za odnosnje pošiljke

Član 110

Primalac je dužan da pošiljku odnese u ugovorenom roku (rok za odnosnje) u toku radnog vremena uputne stanice.

U slučaju prekoračenja roka za odnosnje, željeznički prevoznik ima pravo na posebnu naknadu određenu tarifom.

Ako je rok za odnosnje prekoračen za više od 24 časa, željeznički prevoznik može, o trošku i na rizik primaoca, istovariti pošiljku i dati je na privremeni smještaj ili je predati špediteru, javnom skladištu ili drugom željezničkom prevozniku radi dostave primaocu, pri čemu je odgovoran za njihov izbor.

Prodaja i raspolaganje pošiljkom koja se ne može izdati

Član 111

Željeznički prevoznik je dužan da, sa pažnjom dobrog privrednika:

1) odmah proda pošiljku koja se ne može izdati, a prema ocjeni uputne stanice podliježe kvaru, žive životinje ili robu koja se ne može dati na privremeni smještaj, niti predati špediteru ili javnom skladištu;

2) u roku od 30 dana od dana isteka roka za odnosnje proda stvar koja se ne može izdati i koju pošiljalac ne prima nazad;

3) prije isteka roka iz tačke 2 ovog stava proda stvar čija bi se vrijednost usljed dužeg ležanja nesrazmjerno smanjila ili troškovi ležanja ne bi bili u srazmjeri sa vrijednošću pošiljke;

4) o namjeravanoj prodaji, bez odlaganja, obavijesti pošiljaoca ako je to moguće;

5) sastavi zapisnik o prodaji i jedan primjerak dostavi pošiljaocu;

6) iznos dobijen prodajom, po odbitku troškova koji još nijesu plaćeni, kao i izdataka koji su nastali u vezi sa prodajom, stavi na raspolaganje pošiljaocu.

Ako iznos dobijen prodajom nije dovoljan za pokriće troškova i izdataka, pošiljalac je dužan da doplati razliku.

Ako je primalac iskupio tovarni list, a nije preuzeo pošiljku u roku, željeznički prevoznik će ga još jednom pozvati da pošiljku preuzme i saopštiće mu da pošiljku leži o njegovom trošku i riziku.

Ako primalac ni poslije ponovljenog poziva ne preuzme pošiljku u roku od tri radna dana, željeznički prevoznik može da preda robu na privremeni smještaj, odnosno da proda robu.

8. Odgovornost željezničkog prevoznika u prevozu robe

Odgovornost željezničkog prevoznika za robu

Član 112

Željeznički prevoznik odgovara za štetu koja nastane zbog potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja robe, kao i za štetu nastalu zbog prekoračenja roka isporuke, izuzev ako dokaže da je šteta nastala zbog radnji ili propusta korisnika prevoza, svojstava robe ili drugih uzroka koji se nijesu mogli predvidjeti, izbjeći ili otkloniti.

Solidarna odgovornost

Član 113

Za štetu koju je više željezničkih prevoznika prouzrokovalo zajedno, svi učesnici odgovaraju solidarno.

Za štetu koju su prouzrokovali željezničkih prevoznik, odnosno više željezničkih prevoznika i upravljač infrastrukture zajedno, svi učesnici odgovaraju solidarno, ako se ne mogu utvrditi njihovi udjeli u prouzrokovanoj šteti.

Odredbe ovog člana primjenjuju se i na odnose koji nastanu u prevozu putnika i prtljaga.

Oslobađanje od odgovornosti

Član 114

Željeznički prevoznik se oslobađa odgovornosti ako je potpun ili djelimičan gubitak ili oštećenje robe nastalo zbog:

1) prevoza koji se vrši u otvorenim kolima na osnovu propisa ili ugovora zaključenog sa pošiljaocem navedenog u tovarnom listu;

2) nepakovanja ili nedovoljnog pakovanja robe koja je usljed tih nedostataka po svojoj prirodi izložena gubitku ili oštećenju;

3) utovara robe, nepravilnog tovarenja i istovara, kad utovar ili istovar vrši pošiljalac, odnosno primalac na osnovu propisa ili ugovora zaključenog sa pošiljaocem, odnosno primaocem, navedenog u tovarnom listu;

4) svojstva robe zbog koga je stvar naročito podložna potpunom ili djelimičnom gubitku ili oštećenju (lomljenje, rđanje, truljenje, dejstva mraza i toplote, curenje, sušenje, rasipanje i drugo);

5) predaje na prevoz sa neispravnim, netačnim ili nepotpunim označenjem pošiljke koja je isključena od prevoza ili se prima na prevoz pod posebnim uslovima ili ako pošiljalac ne preduzme mjere predostrožnosti za stvar koja se prima na prevoz pod posebnim uslovima;

6) posebne opasnosti kojoj su izložene žive životinje prilikom prevoza;

7) prevoza živih životinja ili određene robe koji se, na osnovu tarife ili ugovora sa pošiljaocem navedenim u tovarnom listu, mora izvršiti uz pratnju, ako potpun ili djelimičan gubitak ili oštećenje nastane zbog propuštanja pratioca da otkloni opasnost u vezi sa prevozom.

Način manipulacije prilikom prevoza pošiljke, odnosno robe propisuje Ministarstvo.

Gubitak robe

Član 115

Imalac prava može, bez pružanja drugih dokaza, prijaviti da je roba izgubljena ako nije izdata primaocu ili pripremljena za izdavanje u roku od 30 dana od isteka roka isporuke.

Imalac prava može u pisanom obliku zahtijevati da bude odmah obaviješten ako se roba pronađe u roku od godinu dana po isplati naknade štete.

Željeznički prevoznik je dužan da o prijemu zahtjeva iz stava 2 ovog člana izda potvrdu u pisanom obliku.

Naknada štete za gubitak ili oštećenje pošiljke

Član 116

Ako je željeznički prevoznik obavezan da imaocu prava naknadi štetu za potpun ili djelimičan gubitak ili oštećenje, vrijednost robe se računa po tržišnoj cijeni, a ako je cijena robe ugovorena, po toj cijeni.

Cijena se određuje po mjestu i vremenu prijema robe na prevoz.

Iznos naknade štete koju željeznički prevoznik plaća za potpun ili djelimičan gubitak ili oštećenje robe ne može biti veći od 17 specijalnih prava vučenja po kilogramu bruto mase koja nedostaje usljed gubitka ili oštećenja robe.

Naknada štete ne može biti veća od iznosa koji bi se platio u slučaju:

- potpunog gubitka, ako je cijela pošiljka oštećenjem izgubila vrijednost;
- gubitka oštećenog dijela, ako je samo jedan dio pošiljke oštećenjem izgubio vrijednost.

U slučaju oštećenja pošiljke željeznički prevoznik je dužan da imaocu prava plati samo iznos za koji je umanjena vrijednost pošiljke.

Pored naknade štete za robu željeznički prevoznik je dužan da naknadi prevozninu carinske

dažbine i druge troškove u vezi sa prevozom izgubljene pošiljke.

Ako je štetu prouzrokovao namjerno kako bi izazvao gubitak ili štetu ili iz nemara znajući da će vjerojatno doći do takvog gubitka ili štete, prevoznik gubi pravo na ograničenje odgovornosti u skladu sa ovim zakonom.

Naknada štete za oštećenje željezničkog vozila

Član 117

Naknada štete za oštećenje željezničkog vozila koje se prevozi na sopstvenim točkovima i koje je predato na prevoz kao robu, intermodalnih transportnih jedinica ili njihovih sastavnih djelova, može se odrediti do visine troškova popravke.

Naknada štete iz stava 1 ovog člana ne može preći iznos koji bi se platio u slučaju gubitka robe iz stava 1 ovog člana.

Željeznički prevoznik je dužan da, pored troškova iz stava 1 ovog člana, srazmjerno naknadi i troškove iz člana 116 stav 6 ovog zakona.

Ograničenje odgovornosti zbog gubitka u masi

Član 118

U pogledu robe koja, zbog svoje prirode, redovno trpi gubitak u masi pri prevozu, željeznički prevoznik odgovara samo za onaj dio gubitka koji, bez obzira na dužinu pređenog puta, prelazi sljedeće granice gubitka:

- 2% od mase za tečnosti ili robu predatu na prevoz u vlažnom stanju;
- 1% od mase za suhu robu.

Željeznički prevoznik se ne može pozivati na ograničenje odgovornosti iz stava 1 ovog člana ako dokaže da gubitak nije nastao iz razloga koji opravdavaju dozvoljeni gubitak u masi.

U slučaju kada više komada pošiljki prati jedan tovarni list, gubitak u masi se računa za svaki komad pošiljke ako je njegoa masa prilikom predaje posebno naznačena u tovarnom listu ili se može utvrditi na drugi način.

U slučaju potpunog gubitka robe, pri izračunavanju iznosa naknade štete ne vrši se nikakav odbitak na ime gubitka u masi prilikom prevoza.

Naknada štete zbog prekoračenja roka isporuke

Član 119

Ako imalac prava dokaže da je zbog prekoračenja roka isporuke pretrpio štetu, uključujući i oštećenje, željeznički prevoznik je dužan da plati naknadu štete koja ne može biti veća od četvostrukog iznosa prevoznine.

U slučaju potpunog gubitka robe, naknada štete iz stava 1 ovog člana ne može se zahtijevati uz naknadu štete iz člana 116 ovog zakona.

U slučaju djelimičnog gubitka robe, naknada štete iz stava 1 ovog člana ne može preći četvostruki iznos prevoznine za dio pošiljke koji nije izgubljen.

Ukupna naknada štete iz stava 1 ovog člana sa naknadom štete iz čl. 116 i 117 ovog zakona ne može biti veća od naknade štete koju bi trebalo platiti u slučaju potpunog gubitka pošiljke.

Deklarisanje vrijednosti

Član 120

Pošiljalac i željeznički prevoznik se mogu sporazumjeti da pošiljalac u tovarnom listu navede, odnosno deklarise vrijednost robe koja prelazi iznos iz člana 116 stav 3 ovog zakona.

Naknada druge dokazane štete

Član 121

Ako je pošiljalac prilikom predaje pošiljke na prevoz naznačio u tovarnom listu iznos za posebno obezbjeđenje urednog izdavanja, pored naknade štete iz čl. 116, 118 i 119 ovog zakona, može zahtijevati i naknadu za drugu dokazanu štetu do visine naznačenog iznosa obezbjeđenja.

Oslobođenje odgovornosti u slučaju nuklearnog udesa

Član 122

Željeznički prevoznik se oslobađa odgovornosti na osnovu ovog zakona kada je šteta prouzrokovana nuklearnim udesom i kada je, u skladu sa propisima kojima se uređuje odgovornost iz oblasti nuklearne energije.

Odgovornost za štetu koju pričine zaposleni drugim licima

Član 123

Željeznički prevoznik, odnosno upravljač infrastrukture odgovaraju za štetu koju zaposleni i lica angažovana za vršenje prevoza, na radu ili u vezi sa radom prouzrokuju drugom licu.

Drugo lice može tražiti naknadu štete i od lica koje je prouzrokovalo štetu, ako je šteta nanijeta namjerno kako bi izazvao takav gubitak ili štetu ili iz nemara znajući da će vjerojatno doći do takvog gubitka ili štete.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana, člana 116 stava 7 i člana 122 ovog zakona primjenjuju se i na ugovore o prevozu putnika.

Rok za podnošenje zahtjeva za naknadu štete

Član 124

Zahtjev za naknadu štete u slučaju potpunog ili djelimičnog gubitka ili oštećenja robe podnosi se željezničkom prevozniku najkasnije u roku od 30 dana od dana saznanja za štetu.

Zahtjev za naknadu štete u slučaju prekoračenja roka isporuke podnosi se željezničkom prevozniku najkasnije u roku od 30 dana od dana izdavanja robe.

Odgovornost više željezničkih prevoznika koji obavljaju prevoz na osnovu jednog ugovora

Član 125

Ako prevoz, koji je predmet jednog ugovora o prevozu, obavlja više željezničkih prevoznika, svaki naredni željeznički prevoznik, preuzimanjem robe sa tovarnim listom, postaje strana u ugovoru o prevozu i preuzima obaveze koje proizilaze iz ugovora i tovarnog lista.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, svaki željeznički prevoznik je odgovoran za izvršenje prevoza na cijelom putu.

Odgovornost izvršnog prevoznika

Član 126

Kada željeznički prevoznik povjeri prevoz, potpuno ili djelimično, izvršnom željezničkom prevozniku, željeznički prevoznik je odgovoran za ukupan prevoz.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na odgovornost željezničkog prevoznika primjenjuju se i na odgovornost izvršnog željezničkog prevoznika za prevoz koji obavlja.

Svaki ugovor, kojim željeznički prevoznik preuzima posebne obaveze ili se odriče prava koja mu na osnovu ovog zakona pripadaju, obavezuje izvršnog željezničkog prevoznika samo ako je izvršni željeznički prevoznik to izričito i u pisanom obliku prihvatio.

Kada su željeznički prevoznik i izvršni željeznički prevoznik odgovorni i do mjere u kojoj su odgovorni, njihova odgovornost je solidarna.

9. Ostvarivanje prava

Zapisnik o djelimičnom gubitku ili oštećenju robe

Član 127

Ako željeznički prevoznik otkrije ili posumnja da postoji djelimičan gubitak ili oštećenje robe ili ako imalac prava to tvrdi, željeznički prevoznik je dužan da odmah i, ako je to moguće u prisustvu imaoca prava, sastavi zapisnik kojim se utvrđuje, prema vrsti štete, stanje robe, njena masa i po mogućnosti visina štete, njen uzrok i vrijeme kada se dogodila.

Ako se uvidom izvršenim na zahtjev imaoca prava ne utvrdi nikakva šteta ili se utvrdi samo šteta koju je željeznički prevoznik već priznao, imalac prava je dužan da željezničkom prevozniku naknadi nastale troškove.

Reklamacije

Član 128

Reklamacije koje se odnose na ugovor o prevozu robe moraju se u pisanom obliku uputiti željezničkom prevozniku protiv kojeg se može podnijeti tužba.

Reklamaciju može podnijeti imalac prava na podizanje tužbe protiv željezničkog prevoznika.

VII. OSTVARIVANJE POTRAŽIVANJA

Odgovornost za štetu u kombinovanom prevozu robe

Član 129

Ako po osnovu ugovora u prevozu robe učestvuje više prevoznika (kombinovani prevoz), prevoznik koji je zaključio ugovor odgovara za štetu u skladu sa propisima kojima se uređuje naknada štete koji se primjenjuju na prevoznika na čijem je dijelu puta šteta nastala.

Ako se prevoznik koji je zaključio ugovor o prevozu, u izvršenju prevoza, koristi prevoznicima iz drugih grana saobraćaja, bez znanja pošiljaoca, odgovara za štetu u skladu sa ovim zakonom, bez obzira

na čijem je dijelu puta šteta nastala, ako je to povoljnije za korisnika prevoza.

Podnošenje zahtjeva, odnosno tužbe za naknadu štete

Član 130

Zahtjev za naknadu štete iz ugovora o prevozu putnika, prtljaga i vozila podnosi se u pisanom obliku željezničkom prevozniku ili podnošenjem tužbe sudu, ako željeznički prevoznik ne isplati zahtijevanu naknadu štete u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se:

1) u slučaju smrti ili povrede putnika, željezničkom prevozniku koji je pružao uslugu tokom koje je nastupila smrt ili povreda putnika;

2) u drugim slučajevima:

- željezničkom prevozniku sa kojim je prevoz započet, odnosno završen ili željezničkom prevozniku čije je glavno mjesto poslovanja, poslovnica ili agencija koja je zaključila ugovor o prevozu u državi u kojoj putnik ima boravište;

- ako prevoz obavlja više željezničkih prevoznika, željezničkom prevozniku koji je dužan da isporuči prtljag ili vozilo, ako je pristao da bude upisan na potvrdi o predaji prtljaga ili potvrdi o prevozu i kada nije primio prtljag ili vozilo;

- izvršnom željezničkom prevozniku u mjeri u kojoj je odgovoran u skladu sa ovim zakonom.

Zahtjev za povraćaj iznosa plaćenog na osnovu ugovora o prevozu podnosi se željezničkom prevozniku koji je naplatio taj iznos ili u čije je ime naplaćen.

Ako putnik ima pravo izbora između više željezničkih prevoznika ili između željezničkog prevoznika i izvršnog željezničkog prevoznika, pokretanjem postupka protiv jednog od njih, to pravo izbora prestaje.

Prestanak prava na pokretanje postupka za naknadu štete zbog smrti ili povrede putnika

Član 131

Pravo za pokretanje postupka za naknadu štete zbog smrti ili povrede putnika prestaje ako imalac prava ne dostavi obavještenje o nesreći željezničkom prevozniku iz člana 130 stav 2 tačka 1 ovog zakona u roku od 12 mjeseci od kada je saznao za gubitak ili štetu.

Željeznički prevoznik je dužan da imaocu prava koji obavještenje iz stava 1 ovog člana da usmeno, izda pisanu potvrdu o usmenom obavještenju.

Pravo na pokretanje postupka za naknadu štete ne prestaje ako:

1) je u roku iz stava 1 ovog člana imalac prava uputio obavještenje željezničkom prevozniku iz člana 130 stav 2 tačka 1 ovog zakona;

2) je u roku iz stava 1 ovog člana, željeznički prevoznik koji je odgovoran saznao za štetu putnika na drugi način;

3) obavještenje o nesreći nije podnijeto ili je podnijeto po isteku roka iz stava 1 ovog člana zbog okolnosti na koje imalac prava nije mogao da utiče;

4) imalac prava dokaže da je nesreća prouzrokovana odgovornošću željezničkog prevoznika.

Prestanak prava na pokretanje postupka za naknadu štete zbog prtljaga

Član 132

Pravo na pokretanje postupka za naknadu štete zbog djelimičnog gubitka ili oštećenja ili kašnjenja isporuke prtljaga prestaje kada imalac prava preuzme prtljag.

Pravo na pokretanje postupka iz stava 1 ovog člana ne prestaje:

1) u slučaju djelimičnog gubitka ili oštećenja prtljaga, ako:

- su gubitak ili oštećenje utvrđeni u skladu sa članom 56 ovog zakona, prije nego imalac prava preuzme prtljag;

- utvrđivanje djelimičnog gubitka ili oštećenja iz člana 56 ovog zakona nije sprovedeno isključivo odgovornošću željezničkog prevoznika;

2) u slučaju gubitka ili oštećenja koji nisu očigledni i čije postojanje je utvrđeno nakon što je imalac prava preuzeo prtljag, ako:

- zatraži utvrđivanje gubitka ili oštećenja u skladu sa članom 35 ovog zakona odmah nakon što je otkrio gubitak ili oštećenje, a najkasnije tri dana nakon preuzimanja prtljaga, i

- dokaže da je gubitak ili oštećenje nastalo u periodu kada je željeznički prevoznik preuzeo prtljag i izvršio isporuku;

3) u slučaju kašnjenja isporuke, ako imalac prava u roku od 21 dana od dana određenog za isporuku podnese zahtjev za ostvarivanje prava u odnosu na jednog od željezničkih prevoznika iz člana 130 stav 2 alineja 2 ovog zakona;

4) imalac prava dokaže da su gubitak ili oštećenje prouzrokovani odgovornošću željezničkog prevoznika.

Konverzija i kamate

Član 133

Ako je za obračun naknade štete potrebna konverzija iznosa izraženih u stranoj valuti, konverzija se obavlja prema kursu važećem na dan i u mjestu plaćanja naknade.

Imalac prava može da zatraži kamatu na naknadu štete, po stopi od 5% godišnje, od dana podnošenja zahtjeva iz člana 130 ovog zakona, odnosno od dana pokretanja postupka pred sudom.

Ako se naknada štete isplaćuje na osnovu čl. 35 i 36 ovog zakona, kamata se obračunava od dana nastanka događaja relevantnog za procjenu iznosa naknade štete, ako je taj dan kasniji od dana podnošenja zahtjeva ili dana kada je pokrenut postupak pred sudom.

U slučaju naknade štete u vezi prtljaga, kamata se plaća samo ako je iznos naknade štete veći od 16 specijalnih prava vučenja po potvrdi o predaji prtljaga.

Ako imalac prava u vezi sa prtljagom, ne dostavi željezničkom prevozniku dokumentaciju potrebnu za rješavanje zahtjeva određenom roku, kamata između isteka tog roka i datuma predaje dokumentacije se ne obračunava.

Ostvarivanje potraživanja iz ugovora o prevozu robe

Član 134

Potraživanje iz ugovora o prevozu robe imalac prava može ostvariti podnošenjem zahtjeva željezničkom prevozniku u pisanom obliku ili podnošenjem tužbe sudu ukoliko željeznički prevoznik ne isplati zahtijevanu naknadu štete u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Željeznički prevoznik koji ne isplati naknadu štete u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva dužan je da imaocu prava isplati i zateznu kamatu od dana isteka tog roka.

Na potraživanje željezničkog prevoznika kamata teče od dana dostavljanja zahtjeva korisniku prevoza.

Pravo na podnošenje zahtjeva, odnosno tužbe za potraživanje u skladu sa ovim zakonom ima pošiljalac dok ima pravo da raspolaže robom kao i za potraživanje po osnovu pouzeća, odnosno primalac od momenta prijema tovarnog lista.

Zahtjev, odnosno tužbu može podnijeti i drugo lice ako je na njega prešlo potraživanje lica iz stava 5 ovog člana prema željezničkom prevozniku.

Prestanak prava iz ugovora o prevozu robe

Član 135

Pravo iz ugovora o prevozu robe prema željezničkom prevozniku prestaje u trenutku kada imalac prava primi pošiljku.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, pravo potraživanja ne prestaje:

1) ako imalac prava dokaže da je željeznički prevoznik prouzrokovao štetu namjerno kako bi izazvao takav gubitak ili štetu ili iz nemara znajući da će vjerovatno doći do takvog gubitka ili štete;

2) u slučaju djelimičnog gubitka ili oštećenja ako je:

— djelimični gubitak ili oštećenje utvrđeno u skladu sa članom 127 ovog zakona prije nego što je imalac prava primio pošiljku;

— krivicom željezničkog prevoznika propušteno utvrđivanje tačnosti podataka iz zapisnika iz člana 127 ovog zakona;

3) ako imalac prava prilikom prijema pošiljke nije mogao uočiti oštećenje ili djelimičan gubitak, pod uslovom da je zahtjev za utvrđivanje oštećenja, odnosno djelimičnog gubitka podnio u skladu sa ovim zakonom čim je otkrio štetu, ali najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema pošiljke i ako dokaže da je šteta nastala u vrijeme između prijema na prevoz i izdavanja pošiljke;

4) ako se potraživanje odnosi na vraćanje plaćenih iznosa ili pouzeća.

VIII. ZASTARJELOST POTRAŽIVANJA

Zastarjelost potraživanja iz ugovora o prevozu putnika, prtljaga i vozila

Član 136

Pravo na pokretanje postupka za naknadu štete iz ugovora o prevozu putnika, prtljaga i vozila zastarijeva:

1) kada je imalac prava putnik, u roku od tri godine od prvog dana nakon dana nesreće;

2) kada je imalac prava drugo lice, tri godine od prvog dana nakon dana smrti putnika, a najviše

- pet godina od prvog dana nakon dana nesreće;
- 3) u svim drugim slučajevima nakon godinu dana, ako gubitak ili šteta proizilaze iz radnji ili propusta učinjenih namjerno kako bi se izazvao takav gubitak ili šteta ili iz nemara znajući da će vjerojatno doći do takvog gubitka ili takve štete.

Zastarjelost iz stava 1 tačka 3 ovog zakona počinje da teče:

- 1) kod potraživanja za naknadu štete zbog potpunog gubitka prtljaga - 14 dana nakon isteka roka iz člana stav 3 ovog zakona;
- 2) kod potraživanja za naknadu štete zbog djelimičnog gubitka, oštećenja ili kašnjenja isporuke prtljaga - od dana kada je isporuka izvršena;
- 3) u svim drugim slučajevima potraživanja zbog prevoza putnika - od dana isteka roka važenja karte.

Dan naznačen kao početak roka zastare ne uračunava se u rok.

Na zastoju i prekid rokova zastare primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Zastarjelost potraživanja iz ugovora o prevozu robe

Član 137

Potraživanja iz ugovora o prevozu robe zastarijevaju za jednu godinu.

Zastarjelost počinje da teče:

- 1) kod potraživanja zbog djelimičnog gubitka ili oštećenja pošiljke, kao i zbog prekoračenja roka isporuke - od dana izdavanja pošiljke;
- 2) kod potraživanja zbog potpunog gubitka pošiljke - po isteku 30 dana od dana kad je istekao rok isporuke;
- 3) kod potraživanja zbog više ili manje plaćenih iznosa - od dana plaćanja, a ako nije bilo plaćanja - od dana izdavanja pošiljke;
- 4) kod potraživanja zbog više ili manje plaćenih iznosa, ako je pošiljalac položio iznos na ime prevoznih troškova koji se ne mogu tačno utvrditi prilikom predaje pošiljke na prevoz, već se naknadno obračunavaju - od dana izvršenog obračuna;
- 5) kod potraživanja iznosa koji je primalac platio umjesto pošiljaoca ili koji je platio pošiljalac umjesto primaoca i koji prevoznik mora da vrati imaocu prava - od dana podnošenja prigovora;
- 6) kod potraživanja koje se odnosi na pouzeće - po isteku 14 dana od dana kad je istekao rok isporuke;
- 7) kod potraživanja viška koji, u slučaju da prevoznik proda robu, preostane poslije izmirenja potraživanja - od dana kad je prodaja izvršena;
- 8) kod potraživanja nastalih zato što je prevoznik izvršio isplatu za korisnika prevoza carinskom organu - od dana izvršene isplate;
- 9) u drugim slučajevima - od dana nastanka potraživanja.

IX. NADZOR

Obavljanje poslova inspeksijskog nadzora

Član 138

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Agencija.

Poslove inspeksijskog nadzora iz stava 1 ovog člana vrši inspektor za zaštitu prava putnika u željezničkom saobraćaju (u daljem tekstu: inspektor).

Poslove nadzora iz stava 1 ovog člana inspektor vrši u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

Inspektor ima legitimaciju, kojom se dokazuje njegovo službeno svojstvo, identitet i ovlašćenja.

Sadržinu i izgled legitimacije utvrđuje Agencija.

X. KAZNE NE ODREDBE

Član 139

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne dostavi na zahtjev Agenciji podatke o kvalitetu svojih usluga (član 33 stav 4);
- 2) ne dostavi na zahtjev Agenciji podatke i informacije (član 73 stav 1);

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.500 eura.

Član 140

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne objavi tarifu najkasnije 15 dana prije početka njene primjene (član 4 stav 3);
- 2) ne stavi na uvid tarifu u svakoj željezničkoj stanici otvorenoj za prevoz putnika (član 4 stav 4);
- 3) ne obavještava putnike o mogućnosti i načinu kupovine voznih karata putem telefona ili interneta ili u vozu, odnosno o najbližoj željezničkoj stanici ili drugom prodajnom mjestu (član 14 stav 3);
- 4) putniku ne nudi vožnu kartu, a ako su raspoložive, jedinstvenu kartu i rezervacije (član 15 stav 2);
- 5) putniku ne nudi jedinstvenu kartu kada isključivo pruža usluge željezničkog prevoza putnika na dugim relacijama ili usluge regionalnog željezničkog prevoza putnika (član 15 stav 1);
- 6) na zahtjev putnika ne pruži informacije u vezi sa putovanjem iz člana 16 stav 2 ovog zakona za koje se nudi ugovor o prevozu (član 16 stav 1);
- 7) ne istakne na vidnom mjestu u svakoj stanici otvorenoj za prevoz putnika izvod iz reda vožnje (član 16 stav 6);
- 8) ne objavi u skladu sa pravilima o pristupačnosti, odluku o privremenom ili trajnom prekidu pružanja usluge željezničkog prevoza prije početka njene primjene (član 19);
- 9) ne informiše putnike o njihovim pravima i obavezama u skladu sa ovim zakonom prilikom prodaje voznih karata (član 20 stav 1);
- 10) ne informiše putnike o kontakt podacima Agencije za željeznice (član 20 stav 3);
- 11) ne uspostavi ili ne primjenjuje diskriminatorska pravila o pristupačnosti prevoza za lica sa invaliditetom i za lica sa smanjenom pokretljivošću (član 21 stav 1);
- 12) naplati dodatne troškove za rezervaciju i izdavanje vožne karte licu sa invaliditetom i licu sa smanjenom pokretljivošću (član 21 stav 3);
- 13) odbije rezervaciju ili izdavanje vožne karte licu sa invaliditetom ili licu sa smanjenom pokretljivošću ili zahtjeva prатnju tih lica, osim ako je to u skladu sa pravilima o pristupačnosti prevoza tih lica (član 21 stav 4);
- 14) ne pruži na zahtjev licu sa invaliditetom ili licu sa smanjenom pokretljivošću informacije o pristupačnosti željezničke stanice, povezanih objekata, željezničkih usluga i uslovima pristupa željezničkim vozilima i opremi u vozu (član 22 stav 1);
- 15) ne obavijesti lice sa invaliditetom ili lice sa smanjenom pokretljivošću pisanim putem u roku od pet radnih dana o razlozima odbijanja rezervacije ili izdavanja vožne karte ili određivanja uslova da to lice mora da ima prатnju (član 22 stav 2);
- 16) ne obezbijedi licu sa invaliditetom ili licu sa smanjenom pokretljivošću u skladu s pravilima o dostupnosti pomoć prilikom ukrcavanja ili iskrcavanja iz voza, prolaska ili dolaska na željezničku stanicu na način da se može ukrcati u voz, prebaciti na povezanu željezničku uslugu za koju ima kartu ili se iskrcati iz voza (član 23 stav 1 tač. 4 i 5);
- 17) ne uspostavi jedinstvenu kontakt tačku u propisanom roku (član 24 stav 1 i član 143);
- 18) ne ponudi putniku izbor između predviđenih mogućnosti kada je bilo očekivano da će dolazak voza na uputnu stanicu kasniti 60 minuta i više (član 27 stav 1);
- 19) ne informiše putnike u slučaju kašnjenja voza ili otkazivanja usluge i o procijenjenom vremenu polaska i dolaska voza ili o zamjenskoj usluzi, odmah nakon dostupnosti tih informacija (član 30 stav 1);
- 20) ne ponudi putnicima predviđene usluge bez naknade, ako kašnjenje voza iznosi 60 minuta ili više ili je usluga otkazana (član 30 stav 3);
- 21) ne obezbijedi alternativni prevoz, kada se usluga željezničkog prevoza ne može nastaviti u razumnom roku (član 30 stav 4);
- 22) ne vodi računa o licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću i licima u njihovoj prатnji prilikom pružanja pomoći u slučaju kašnjenja ili otkazivanja usluge (član 30 stav 7);
- 23) ne uspostavi standarde kvaliteta usluge i ne sprovodi sistem upravljanja kvalitetom usluge (član 33 stav 1);
- 24) ne prati kvalitet svojih usluga i ne objavi izvještaj o kvalitetu svojih usluga (član 33 st. 2 i 3);
- 25) ne isplati avans u slučaju smrti ili povrede putnika bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana nakon utvrđivanja identiteta imaoca prava (član 38 stav 1);
- 26) ne omogući putniku unošenje bicikla u voz nakon plaćanja razumne naknade i, kada je primjenjivo, rezervaciju prevoza bicikla (član 55 st. 1 i 2).

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.500 eura.

XIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje propisa Član 141

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donešeni na osnovu Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju ("Službeni list CG", broj 41/10), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Započeti postupci

Član 142

Na odnose nastale iz ugovora o prevozu putnika i robe u željezničkom saobraćaju zaključene do dana stupanja na snagu ovog zakona, primjenjuju se odredbe zakona koji je važio u trenutku zaključivanja ugovora.

Objavljivanje izvještaja

Član 143

Prvi izvještaj iz člana 33 stav 3 ovog zakona, objaviće se najkasnije do 1. januara 2027. godine.

Prvi izvještaj Agencije u skladu sa članom 73 stav 3 ovog zakona objaviće se najkasnije do 1. januara 2028. godine.

Uspostavljanje jedinstvene kontakt tačke

Član 144

Upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik dužni su da uspostave jedinstvene kontakt tačke za lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću iz člana 24 stav 11 ovog zakona u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja propisa

Član 145

Danom stupanja na snagu prestaje da važi Zakon o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju ("Službeni list CG", broj 41/10).

Stupanje na snagu

Član 146

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbama člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II Razlozi za donošenje Zakona

Programom rada Vlade za 2025. godinu i Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju predviđeno je za IV kvartal 2025. godine. Dokumentom „Indikativne Smjernice za praćenje napretka Crne Gore u Poglavljima 14 i 21“ koje je Europska Komisija uputila Vladi Crne Gore u II kvartalu 2025 godine ovaj je Zakon dio završnog mjerila 3 o pravima putnika u željezničkom saobraćaju.

Obzirom na stratešku opredijeljenost Države u pogledu pristupanja EU, postizanje potpune usklađenosti sa EU propisima u oblasti željezničkog saobraćaja predstavlja važan korak i jedan od ključnih razloga za donošenje novog Zakona.

Usaglašavanje postojećeg Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju sa identificiranim djelom propisa Europske unije zahtjeva izmjenu postojećeg propisa u dijelu većem od 50%. Nomotehnička pravila za izradu propisa zahtijevaju da se u ovom slučaju donese novi Zakon o ugovorima u željezničkom saobraćaju, a ne, kako je bilo predviđeno, da se usaglašavanje postigne donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama postojećeg Zakona. Donošenjem novog Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju izvršiće se potpuna usaglašenost nacionalnog zakonodavstva sa propisima Europske unije u dijelu ispunjenja završnih mjerila za pregovaračko poglavlje 14. Usaglašavanje ovog djela propisa Europske unije postiže se izmjenama odredaba o ugovoru o prevozu

putnika i prtljaga. Odredbe o ugovoru o prevozu robe usaglašavaju se sa propisom Europske unije o elektroničkim dokumentima u saobraćaju, omogućavajući digitalizaciju teretnog lista kao prevozne isprave i dokaza o sklopljenom ugovoru o prevozu robe. U ostalom dijelu odredbe o ugovoru o prevozu robe preuzimaju se iz postojećeg Zakona, obzirom nije potrebno daljnje usuglašavanje s propisima EU. Zakonskim predlogom utvrđuje se pravni okvir za uređenje ugovornih odnosa koji nastaju prevozom putnika, prtljaga, vozila i robe u domaćem i međunarodnom željezničkom saobraćaju, osim ako međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno. Crna Gora stranka je Konvencije o međunarodnom željezničkom saobraćaju (COTIF), koji u svojim Dodacima A (CIV) i B (CIM) uređuje ugovor o prevozu putnika, prtljage i robe. Te će se odredbe direktno primijeniti na sve ugovore koji se odvijaju između Crne Gore i druge države, dok će se odredbe ovog Zakona primijeniti na domaći prevoz unutar Crne Gore. Propisi Europske unije s kojima se ovaj Zakon usklađuje preuzimaju dio odredaba COTIF – CIV konvencije (o prevozu putnika i prtljaga) u zakonodavstvo Europske Unije, te dodatno uređuju pitanja koja nisu uređena u COTIF-CIV. Zakonskim prijedlogom i usuglašavanjem sa navedenim propisima Europske unije postiže se izjednačenost pravnog režima za prevoz putnika i prtljaga u međunarodnom i domaćem prevozu, uz dodatno povišenje standarda prava putnika u dijelu koji su uređeni samo propisima Europske unije. Ovaj dodatni nivo zaštite tiče se odredaba o zaštiti putnika kao potrošača osiguravanjem kvalitete usluge prevoza u slučaju neurednog izvršenja ugovora.

U cjelosti, Zakonom se predviđaju dvije vrste zaštite prava putnika, ovisno o vrsti povrede ugovora. Prva je redovni pravni put za ostvarivanje prava na naknadu štete za tjelesne povrede i smrt putnika, gubitak ili oštećenje ručnog i predanog prtljaga te gubitak i štetu robe u prevozu u sudskom postupku pred građanskim ili trgovačkim sudom. Druga vrsta zaštite je dvostepeni pravni put za ostvarivanje prava na kvalitet usluge i neuredno izvršenje ugovora (bez nastanka štete): upravni postupak pred Agencijom za željeznicu, te upravni postupak po žalbi na rješenje Agencije.

Zakonskim predlogom utvrđuju se pravna pravila za ugovor o prevozu putnika, uključujući pravila o pravu na informisanost putnika, prava lica sa invaliditetom i lica sa smanjenom pokretljivošću, prava putnika u slučaju neurednog izvršenja ugovora o prevozu (kašnjenje, propuštanje veze i otkazivanje putovanja) te pravila o sigurnosti putnika, kvalitetu usluge i mehanizmu za rješavanje sporova. Posebno se uređuje građanskopravna odgovornost željezničkog prevoznika za putnike, predani i ručni prtljag, životinje, bicikle i vozila. Ugovor o prevozu predanog i ručnog prtljaga, životinja, bicikla i vozila sistematizovan je u istom djelu Zakona kao i ugovor o prevozu putnika, obzirom se radi o podrednom ugovoru (ne postoji bez postojanja ugovora o prevozu putnika).

Drugi dio predloga Zakona sadrži odredbe o ugovoru o prevozu robe, koji je usaglašen s propisom Evropske unije o elektroničkim prevoznim ispravama (eFTI), te u cjelosti reguliše ovaj pravni posao.

Nakon izrade nacrtu Zakona, sprovedena je Javna rasprava u trajanju od 20 dana. Javna rasprava je sprovedena dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku, a u sklopu Javne rasprave održan je Okrugli sto, u Privrednoj komori Crne Gore dana 10.11. 2025. godine.

Zakonom o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju se postižu svi proklamovani ciljevi Vlade iz oblasti pragrama rada Vlade, Programa pristupanja Crne Gore EU, kao i svim objavljenim strategijama relevantnim za željeznički saobraćaj.

III Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

U Prijedlogu Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju primijenjeni su propisi Evropske Unije (EU), i to:

32021R0782

Uredba (EU) 2021/782 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prevozu (preinaka)

Potpuno usklađeno

32024R0949

Provedbena uredba Komisije (EU) 2024/949 od 27. ožujka 2024. o utvrđivanju zajedničkog obrasca zahtjeva za povrat troškova i naknadu putnicima u željezničkom prometu u slučaju kašnjenja, propuštene veze i otkazivanja željezničkih usluga u skladu s Uredbom (EU) 2021/782 Evropskog parlamenta i Vijeća

✓ Djelimično usklađeno

Potpuna usklađenost sa provedbenom uredbom će se postići donošenjem podzakonskog akta koji će biti donesen na osnovu ovog Zakona.

02020R1056-20250109

Consolidated text: Regulation (EU) 2020/1056 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2020 on electronic freight transport information

Djelimično usklađeno

Potpuna usklađenost sa uredbom će se postići donošenjem podzakonskog akta koji će biti donesen na osnovu ovog Zakona.

IV Objašnjenje osnovnih pravnih instituta

Prijedlog Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju koncipiran je u 13 poglavlja i to: Osnovne odredbe, Prevoz putnika, Prevoz prtljaga, životinja i vozila, Zaštita prava putnika, Odgovornost putnika, Odnosi među prevoznicima, Prevoz robe, Kombinovani prevoz, Ostvarivanje potraživanja, Zastarjelost potraživanja, Inspekcijski nadzor, Kaznene odredbe i Prelazne i završne odredbe.

Poglavlje I - Osnovne odredbe

Članovima 1 do 7 Prijedloga Zakona definisan je predmet Zakona, područje primjene, relativna kogentnost djela odredaba, pravila o tarifi putničkog prevoznika, odnos s opštim propisom, kao i značenja pojedinih izraza upotrijebljenih u Zakonu pri čemu su pojedini izrazi usklađeni sa značenjima datim propisima Evropske Unije koji uređuju ovu oblast.

Poglavlje II – Prevoz putnika

Članovima od 8 do 41 definisan je ugovor o prevozu putnika, osnovni elementi ugovora, ugovorni uslovi i tarife, pravo putnika na informisanost, prava lica sa smanjenom pokretljivošću prilikom korišćenja usluge prevoza vozom, prava putnika u slučaju kašnjenja, propuštene veze i otkaza putovanja, pravila o sigurnosti putnika i osiguravanju kvaliteta usluge, pravila o temelju, opsegu, ograničenju iznosa i oslobođenju od odgovornosti željezničkog prevoznika za smrt ili povrede putnika, pravila o odgovornosti prevoznika za otkazivanje putovanja, kašnjenja vozova ili propuštenih veza.

Poglavlje III – Prevoz prtljaga, životinja i vozila

Članovima 42 do 71 definisan je prevoz ručnog prtljaga i životinja te predatog prtljaga, vozila i bicikla, pravila o dokumentima o ovim vrstama prevoza i pravila o odgovornosti željezničkog prevoznika za prtljag, životinje i vozila.

Poglavlje IV – Zaštita prava putnika

Članovima 72 i 73 definisan je postupak ostvarivanja prava putnika putem prigovora, kao i obaveze prevoznika i upravljača infrastrukture na dostavljanje podataka potrebnih za ostvarenje prava putnika pred Agencijom za željeznicu.

Poglavlje V – Odgovornost putnika

Članom 74 definisana je odgovornost putnika za štetu prevozniku koja nastane kao posljedica određenih definisanih slučajeva.

Poglavlje VI – Odnosi među prevoznicima

Članovima 75 do 78 definisana su pravila za raspodjelu cijene prevoza i pravila o regresu.

Poglavlje VII – Prevoz robe

Članovima od 79 do 129 definisan je ugovor o prevozu robe, tovarni list, odgovornost pošiljaoca, prevozni troškovi, provjeravanje i utvrđivanje mase i sadržine pošiljke, obavljanje carinskih i drugih radnji, pravila o izmjeni ugovora o prevozu, pravila o izvršavanju prevoza, pravila o odnošenju i prodaji robe, pravila o odgovornosti željezničkog prevoznika u prevozu robe, pravila o naknadi štete i ostvarivanje prava.

Poglavlje VIII – Kombinovani prevoz

Članom 130 definišu se pravila odgovornosti za prevoz robe u kojem sudjeluje više prevoznika u više grana saobraćaja.

Poglavlje IX – Ostvarivanje potraživanja

Članovima 131 do 136 definiše se postupak na naknadu štete iz ugovora o prevozu putnika, prtljaga i vozila, prestanak prava na pokretanje postupka, kamata i ostvarivanje prava na naknadu štete iz ugovora o prevozu robe.

Poglavlje X – Zastarjelost potraživanja

Članovima 137 do 138 definišu se rokovi zastare iz ugovora o prevozu putnika, prtljaga, vozila i robe.

Poglavlje XI – Inspekcijski nadzor

Članom 139 definisan je inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog Zakona.

Poglavlje XII – Kaznene odredbe

Članom 140 propisani su prekršaji i visina novčane kazne za pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu.

Poglavlje XIII – Prelazne i završe odredbe

Članovima od 141 do 146 definisana je primjena propisa na započete postupke prije stupanja na snagu ovog Zakona, rok za donošenje podzakonskih propisa temeljem ovog Zakona, objavljivanje izvještaja predviđenih ovim Zakonom, uspostavljanje jedinstvene kontakt tačke, prestanak važenja propisa i stupanje na snagu ovog Zakona.

Crna Gora
Ministarstvo saobraćaja
Direktorat za željeznički saobraćaj

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica, Crna Gora
Telefon: +382 20 482 124

Broj: 02-344/25-7881/1

Podgorica, 15. decembar 2025. godine

Crna Gora
MINISTARSTVO FINANSIJA
Podgorica

MINISTARSTVO FINANSIJA

Priljeno:		19-12-2025	
Proj. jed.	Većnost	Reoni broj	Vrijednost
01-344/25-454741			

Predmet: Zahtjev za davanje mišljenja na Prijedlog zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju

952
DOJAN
SASIKA

Uvaženi,

Shodno programu rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu i Programu pristupanja Crne Gore EU za period 2024 – 2027. godine, Ministarstvo saobraćaja izradilo je Prijedlog zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju.

S tim u vezi, u prilogu akta dostavljamo na mišljenje tekst Prijedloga zakona sa obrazloženjem, kao i mišljenje Sekretarijata za zakonodavstvo.

Imajući u vidu ubrzanu dinamiku realizacije obaveza u okviru Pregovaračkog poglavlja 14 - Saobraćajna politika, molimo vas da nam predmetno mišljenje dostavite najkasnije do 19. decembra 2025. godine.

Kontakt osoba: Tanja Dašić, načelnica Direkcije za prevoz putnika, robe i održavanje željezničkih voznih sredstava, e-mail: tanja.dasic@msa.gov.me

S poštovanjem,

MINISTARKA
Maja Vukićević

Prilozi:

- Prijedlog zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju;
- Mišljenje Sekretarijata za zakonodavstvo.

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a

Crna Gora
Sekretarijat za zakonodavstvo

Adresa: Vuka Karadžića br. 3
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 231-635
fax: +382 20 231-592
www.gov.me/szz

Broj: 05-040/25-1473/2

10. decembra 2025. godine

Za: Ministarstvo saobraćaja

Gospođi Maji Vukićević, ministarki

Veza: Broj: 02-344/25-7881/1 od 26. novembra 2025. godine

Predmet: **Mišljenje na Predlog zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju**

Poštovana gospođo Vukićević,

Na **PREDLOG ZAKONA O UGOVORNIM ODNOSIMA U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU**, iz okvira nadležnosti ovog Sekretarijata, nemamo primjedaba, budući da su primjedbe i sugestije Sekretarijata date u neposrednoj saradnji predstavnicima obrađivača 27. i 28. novembra i 9. i 10. decembra 2025. godine, inkorporirane u predloženi tekst zakona.

Ukazujemo da u odnosu na Predlog zakona treba pribaviti sljedeća mišljenja, i to u vezi odredaba:

- čl. 15, 25, 28, 29, 35, 36, 37, 40, 58, 63, čl. 65 do 70, čl. 76, 77, 116, 117, 119, 121 i 133 kojima se propisuju naknade i pravo na regres, mišljenje Ministarstva finansija;
- člana 138 kojim se propisuje nadzor, mišljenje Ministarstva javne uprave;
- člana 128, 130 i 134 kojim se propisuje postupak podnošenja tužbe, kao i čl. 139 i 140 kojom se uređuju kaznene odredbe, mišljenje Ministarstva pravde.

Napominjemo da će ovaj Sekretarijat, nakon usklađivanja teksta Predloga zakona sa mišljenjima ministarstava i mišljenjem Evropske komisije, dati mišljenje na taj tekst Predloga zakona.

V.D. SEKRETARA
Nikola Petrović

Crna Gora

MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA

Prim. broj	12.12.2025.
Dat. prim.	
02-344/25-7881/4	

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA

NAZIV PROPISA

ZAKON O UGOVORNIM ODNOSIMA U ŽELJZNIČKOM
SAOBRAĆAJU

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Nacrtom Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju predložena su rješenja koja doprinose ispunjavanju završnih mjerila za pregovaračko poglavlje 14 – Saobraćajna politika u prava putnika. Važeći pravni okvir u Crnoj Gori ne sadrži posebne odredbe koje uređuju prava putnika u željezničkom saobraćaju. Nedostatak transponovanja EU regulative o pravima putnika (Regulation (EU) 2021/782) predstavlja osnovni problem koji treba da riješi predloženi akt.

Osnovni uzrok problema sadržan je u činjenici da putnici u željezničkom saobraćaju nemaju garantovana prava u slučaju kašnjenja, otkazivanja ili diskriminacije, prevoznici posluju bez jasnih pravila, a samim tim je otežana i integracija u jedinstveno evropsko tržište, čime se umanjuje mogućnost zatvaranja pregovaračkog poglavlja 14.

Oštećeni subjekti u slučaju nedonošenja ovog Zakona su upravo putnici (posebno lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću), prevoznici (nedostatak konkurentnog okvira), država (neispunjavanje EU mjerila).

S tim u vezi status quo nije opcija iz razloga što bi zadržavanje postojećeg stanja značilo neusklađenost sa EU regulativom, nedostatak pravne sigurnosti i nemogućnost zatvaranja pregovaračkog poglavlja 14. Evropska komisija je već naglasila potrebu donošenja ovog zakona kao dijela završnih mjerila.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Ovim propisom uspostavlja se jasan pravni okvir za definisanje ugovornih odnosa i prava putnika u željezničkom saobraćaju. Osim toga, propisom se postiže usklađivanje sa EU regulativom o pravima putnika (Regulation (EU) 2021/782), što u krajnjem znači povećanje pravne sigurnosti za putnike i prevoznike, jačanje konkurentnosti željezničkog sektora i podsticanje korišćenja željeznice kao održivog vida transporta.

Ciljevi su u skladu sa Strategijom razvoja željeznice 2017–2027, Strategijom razvoja saobraćaja 2019–2035, kao i Programom pristupanja Crne Gore EU.

3. Opcije - Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).

- Obrazložiti preferiranu opciju?

Kako je navedeno pod tačkom 1, ovim propisom se postiže ključno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU u oblasti prava putnika, a kako je to dio završnih mjerila u procesu pregovora za pristupanje EU, opcija "statusa quo" i nedonošenje propisa nije razmatrano, jer bi predstavljalo korak unazad u sprovođenju reformi željezničkog sistema.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Odredbe Zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju pozitivno će uticati na same putnike koji na ovaj način dobijaju zakonom garantovana prava (informacije, povraćaj troškova, zaštita u slučaju kašnjenja), zatim lica sa invaliditetom, koja dobijaju pristupačnost i pomoć, prevoznici koji će poslovati u jasnom pravnom okviru, što povećava konkurentnost i u konačnom Država u dijelu ispunjavanja EU mjerila. Indirektan uticaj primjene zakona ogleda se u boljem funkcionisanju i organizaciji željezničkog sistema, što treba da ima pozitivne efekte na cjelokupan ekonomski razvoj. Prilikom izrade propisa nijesu identifikovani negativni efekti koje bi Zakon uzrokovao.

Iz primjene Zakona ne proizilaze troškovi za građane i privredu, naprotiv, zakonska rješenja podstiču veću efikasnost u poslovanju privrednih subjekata na željeznici. Administrativni troškovi koji mogu nastati za prevoznike odnose se na uvođenje novih procedura i informisanje putnika, što je neizbježno u cilju podizanja nivoa kvaliteta željezničkih usluga, zaštite putnika i EU integracija što daleko nadmašuje eventualne troškove.

Ovaj Zakon podstiče konkurenciju jer uvodi jedinstvena pravila i sprječava diskriminaciju.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju propisa nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore. Iz implementacije propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze. Zakonom nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proizići finansijske obaveze.

Eventualni troškovi koji će se javljati kod primjene ovog zakona odnose se na održavanje sistema informisanja, operativni nadzor nad sprovođenjem zakona, obuke prevoznika i upravljača, uspostavljanje i održavanje kanala informisanja u realnom vremenu, jedinstvene kontakt tačke za lica sa invaliditetom/smanjenom pokretljivošću, obrasci za povraćaj/naknadu, evidencija i izvještavanje o kvalitetu usluge itd. Međutim, svi navedeni troškovi su većinom kontinuirani i finansiraju se kombinacijom budžetskih sredstava i sopstvenih prihoda.

U nastavku je link sa Izvještajem sa javne rasprave o Nacrtu zakona o ugovornim odnosima u željezničkom saobraćaju:

<https://www.gov.me/dokumenta/8c583dd8-021b-4656-8a1f-ec9d4d9be5a7>

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Eksterna ekspertska pomoć je korišćena kod izrade nacrtu Zakona, kroz projekat jačanja administrativnih kapaciteta, koji se finansira iz IPA fondova. Angažovan je jedan konsultant sa višegodišnjim iskustvom, radi usklađivanja zakona sa EU regulativom iz oblasti prava putnika.

Tokom javne rasprave koja je sprovedena u periodu od 4. do 24. novembra 2025. godine obavljeno je konsultovanje javnosti i svi predlozi dostavljeni u roku su prihvaćeni

U nastavku je link sa Izvještajem sa javne rasprave o Nacrtu zakona:

[Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi](#)

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Prepreke za implementaciju ovog propisa se ogledaju isključivo u nedovoljnoj tehničkoj opremljenosti prevoznika. Mjere koje će biti preduzete odnose se na obuku osoblja u primjeni zakonskih rješenja, tehničku podršku i nadzor Agencije za željeznice.

Datum i mjesto

Podgorica,
18. decembar 2025. godine

Starješina

Maja Vukićević
MINISTARKA